

Ἰω. Ν. Σπύριου Ἐπιτομὴ Ἐπιτομῆς

ΝΕΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΙΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ. Γ. Α. Κασσιμάτης. Γ. Βουτζίδης. Εὐάγγελος Παππαναστασίου.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ,

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Δ'. — 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1859.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Περὶ Ἀναγνώσεως (συνέχεια καὶ τέλος). — Ἀποκεφαλισμὸς Καρόλου τοῦ Α'. Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας — Περὶ Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς Γραμματικῆς (συνέχεια καὶ τέλος) Σμυρναϊκῆ. — Ὅτι καθόλου ἐπιβλαβὴς τοῖς νοῖς ἢ τῶν μυθιστορημάτων ἀνάγνωσις. — (συνέχεια καὶ τέλος) — Ὁ Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς περὶ τῆς Νέας Ἀποθήκης. Περὶ ψόγου καὶ συκοφαντίας — Ὁ Ποιμενόπαις (διήγημα) — Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς λογιῶν τινῶν πρὸς ἕνα τῶν Συντακτῶν τῆς Νέας Ἀποθήκης

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΑΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑΙ ΔΙ' ἘΝ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΕΤΟΣ.

Τιμὴ ἑτησίᾳ συνδρομῆς προπληρωτέα.

Ἐν Σαύρην.	Λίρ Ὄθωμ. 112.	Ἐν Γαλλίᾳ.	Φραγ. 17.
Ἐντὸς τοῦ κράτους μετ. ἀργυρᾶ	3	Ἐν Ἰουίῳ πολιτεία	Σελίν. 12.
Ἐν Ἑλλάδι.	Δραχ. 14	Ἐν Ἀγγλίᾳ	" 15.
Ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Φιορ.	7	Ἐν Ῥωσσίᾳ ρούβ. ἀργυρᾶ	5.
Ἐν Αἰγύπτῳ μετ. ἀργ.	4	Ἐν Ἠγεμονίαις φιορ.	7.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ.

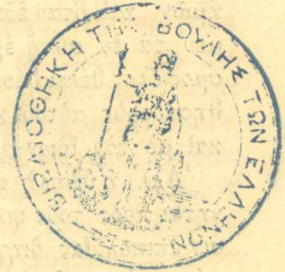
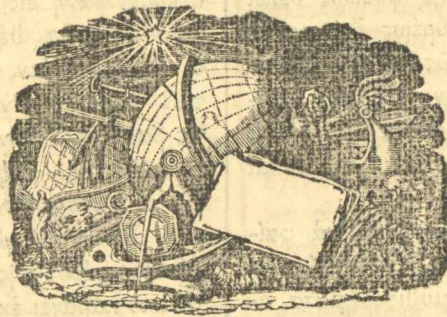
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

1859.

ΝΕΑ ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

« Ὁ χρήσιμ' εἶδως, οὐχ ὁ πόλλ' εἶδως σοφός ».

Ἔτος Α'.

Ἐν ΣΜΥΡΝῃ, τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1859.

Ἄριθμ. 4.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. Β')

Γ'. Θέλω τέλος πάντων προσπαθῆσαι νὰ διευθύνω τὴν προσοχὴν ὑμῶν, δι' ὀλίγας στιγμὰς, εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ κάμνητε σπουδαίαν χρῆσιν τῶν μέσων τούτων τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐπιδόσεως.

1. Ἡ ἀνάγνωσις εἶναι ὁ πλέον διασκεδαστικὸς τρόπος τοῦ ἐνασχολεῖν τὸν περισσεύοντα ἡμῶν χρόνον. Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι οἱ εἰς ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐργασίας ἐνησχολημένοι ἄνθρωποι δὲν ἔχουσι εἰμὴ ὀλίγον καιρὸν ν' ἀφιερῶσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος αὐτῶν· ἐπειδὴ, αἱ ἐπίπονοι αὐτῶν ἐνασχολήσεις πρέπει ἀναγκαίως ν' ἀπαιτῶσι τὴν γενικὴν αὐτῶν προσοχὴν. Καὶ ὅμως εἰς τὴν πλέον ἐνασχολητικὴν ζωὴν τοῦ ἄνθρωπος ἐμπορεῖ, ὅταν θέλῃ, νὰ εὑρῇ πολλὰς σχολαστικὰς ὥρας· δηλαδὴ εὐκαιρίας, τὰς ὅποιας ἐὰν συνήθριζε προσεκτικῶς εἰς ἓν, καὶ ἀδιακόπως ἐπεμελεῖτο αὐτάς, ἠδύνατο νὰ οἰκονομήσῃ καιρὸν ἱκανὸν ν' ἀναγνώσῃ πολλὰ ὠφέλιμα βιβλία καὶ ν' ἀποκτήσῃ πολλὴν χρήσιμον μάθησιν. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι τινες τόσο ἐνησχολημένοι εἰς τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκωσι καιρὸν δι' ἀνάγνωσιν, ἤθελον εἶπει εἰς αὐτούς, ὅτι πρέπει νὰ οἰκονομήσωσι καιρὸν.

Δὲν εἶναι προτέρημα νὰ ἐξοδεύτῃ τις ὅλην τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ὡς μοχθηρὸν ζῶον, περιθάλπων μόνον τὴν θνητὴν αὐτοῦ σάρκα· τὸ δὲ πνεῦμα, τὸ ἀθάνατον λογικόν του ἀρτίων νὰ πεινᾷ καὶ νὰ λιμώτῃ! Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι, ἢ ἐμποροῦν νὰ ἔχωσι καιρὸν ἀρκετὸν δι' ἀνάγνωσιν· ἀλλ' οὗτοι τὰς σχολαστικὰς αὐτῶν ὥρας τὰς ἐξοδεύουσιν εἴτε εἰς τὴν ὀκνηρίαν, εἴτε εἰς τὸν ὑπνον, εἴτε εἰς μικροπρεπεῖς καὶ ταπεινὰ ὀμιλίαι, εἴτε εἰς κανένα ἄλλον τρόπον ἐπίσης μάταιον καὶ ἀνωφελῆ· ἔπειτα δὲ παραπονοῦνται, ὅτι δὲν περισσεύεται εἰς αὐτούς καιρὸς διὰ νὰ καλλιεργήσωσι τὸ λογικόν καὶ νὰ μορφώσωσι τὴν καρδίαν αὐτῶν. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές. Ἐπειδὴ, « ἢ καὶ αὐτὸ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἡ ἀπειρία ἀξία τοῦ καιροῦ ἡμῶν δὲν ἔγεινεν ἀκόμη εἰς ἡμᾶς ἐπαισθητή. Τὸ πολυτιμώτερον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον εἶναι ὁ χρόνος· ἢ δὲ πρώτη καὶ κυρία ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου, νὰ φεῖδεταί τὸν καιρὸν του. Καὶ ὅμως τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὅποιοι ἔλοι σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι καταχρῶνται, εἶναι ὁ πολὺ τιμὸς καιρὸς. Ἦνι δὲ τρόπῳ ἠδύνατο τις νὰ περάσῃ τερπνότερον καὶ ὠφελιμώτερον τὸν καιρὸν αὐτοῦ, παρὰ συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν πεπαιδευμένων καὶ σοφῶν ἀνδρῶν, διὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν; Τὰ βιβλία ἀνοίγρουσι πάντοτε ἀνεξάντλητόν τινα πη-

γὴν διασκεδάσεως εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι μικράν τινα περιέργειαν, καὶ ἦτις μάλιца διὰ τοῦτο καθίσταται ὠφέλιμος, διότι τίποτε δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ αὐτὴν ἀφ' ἡμῶν. Ἡ διασκέδασις αὕτη διαμένει εἰς τὸ πνεῦμα ἡμῶν, παρακολουθοῦσα ἡμᾶς, θπου καὶ ἂν υπάγωμεν, καὶ ἀναπληροῦσα ἐν ὑμῖν θαυμασίως τὸ φαινόμενον μεταξὺ πολλοτάτων ἀνθρώπων κενόν, ὡς πρὸς τὸ μέσον τῆς διασκεδάσεως. Ἡ μεγάλη βίβλος τῶν ἀπείρων ἀντικειμένων τῆς φύσεως θέλει εἶσθαι πάντοτε ἐκτεθειμένη εὐρέως ἔμπροσθεν ἡμῶν· καὶ, ὅταν ἐξεύρωμεν πῶς νὰ σπουδάσωμεν τὰ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα τεράτια, ὁ κόσμος ὅλος θέλει θέσει εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ, καὶ θέλομεν τότε διαλέγεσθαι καὶ μὲ τὸν ἴδιον Θεόν.

Ἄλλ' ἡ ὑψηλὴ αὕτη βίβλος πρέπει νὰ φαίνεται πρὸς τοὺς συνειδημένους ν' ἀναγινώσκουσιν ἐπιπολαίας διηγήσεις καὶ μυθιστορήματα, ἀσήμαντὸς τις ὑπόθεσις. Οὗτοι δὲν δύναται ν' ἀναγνώσῃ τὰς ἐνδόξους γραμμάς τῆς σοφίας, τῆς δυνάμεως, τῆς μεγαλειότητος καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα ὁ Πλάτης ἐνεχάραξεν εἰς αὐτὴν τὴν βίβλον· ὅλα ταῦτα φαίνονται εἰς αὐτοὺς, ὡς ἐν σφραγισμένον καὶ ἄγνωστον βιβλίον, ὅθεν διαπερῶσι τὴν ζωὴν αὐτῶν εἰς τὴν παντελῆ ἀγνοίαν τῶν περικυκλούντων αὐτοὺς θεαμάτων, καὶ τῆς θείας δυνάμεως καὶ ἀγαθότητος.

2. Εἶναι πρὸς τοῦτο ἀναντιρρήτον, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις προμηθεύει εἰς τὸν ἄνθρωπον ποικίλην καὶ σπουδαίαν ὕλην πρὸς εὐάρεστον καὶ χρήσιμον συνδιάλεξιν καὶ συναναστροφὴν. Ἐπειδὴ, ὅσοι εἶναι ἄπειροι βιβλίων, σεροῦνται τοῦ προτερήματος τούτου· οἱ δὲ σοφασμοὶ αὐτῶν πρέπει νὰ ἦναι εἰς πολὺ μικράν σφαῖραν περιωρισμένοι. Τί ἀκολουθεῖ εἰς τὴν πλησιεστέραν γειτονίαν ἐκείνων, οἵτινες ἀποφεύγουσι τὴν ἀνάγνωσιν; Θόρυβος, ὀκνηραὶ ἀπαγγελίαι, καταλαλιαὶ, σκώματα καὶ σκάνδαλα, καὶ ἀνόητα διηγήματα. Τοιαῦτα ἀντικείμενα σχηματίζουσι τὴν σειρὰν τῆς μαθήσεως καὶ προμηθεύουσι τὴν ὕλην τῶν συνδιαλέξεων αὐτῶν, ὅπερ εἶναι ἴδιον τῶν ἀπολιτίων καὶ βαρβάρων καὶ ἀμαθῶν λαῶν. Οὗτοι δὲν ἔχουν τίποτε ἀξιόλογον νὰ εἰπωσι, διότι δὲν γνωρίζουσι τι τοιοῦτο. Ἐκ τούτου λοιπὸν συμβαίνει, ὡς οἱ ἀποφεύγοντες τὴν χρήσιμον ἀνάγνωσιν νὰ βιάζονται νὰ πιεσῶσι καὶ νὰ διαδίδωσι ψευδεῖς ἀγγελίας. Ἐκ τούτου, νὰ πειράζωσι καὶ νὰ κατηγορῶσι τοὺς γείτονας αὐτῶν· νὰ ἐμβαίνωσι εἰς τὰς μουσικὰς ἁμιλίαις τῶν ἀτόμων καὶ τῶν οικογενειῶν· νὰ μανθάνωσι καὶ νὰ διασπείρωσιν ὅ,τι σκανδαλώδες ἤθελον δυνηθῆ. Οἱ τοιοῦτοι συλλογίζονται καὶ συν-

διαλέγονται περὶ τοιούτων πραγμάτων, διότι δὲν ἐξεύρουσι πῶς νὰ συλλογίζονται καὶ νὰ συνδιαλέγονται περὶ ἄλλων σπουδαιότερων. Ἄς διδάξῃ αὐτοὺς κανεὶς τὴν χρῆσιν τῶν καλῶν βιβλίων: ἄς ἀξήσῃ τὴν σφαῖραν τῆς μαθήσεως αὐτῶν: ἄς ἐκτείνῃ τὰς λογικὰς αὐτῶν θεωρίας: καὶ τότε θέλει ἰδεῖ, ὅτι οἱ ποταποὶ συλλογισμοὶ καὶ αἱ ἀνόητοι συνδιαλέξεις, αἵτινες ἀπετέλουσι πρότερον τὸ κεφάλαιον τῶν γνώσεων αὐτῶν, θέλουσι φανῆ εἰς αὐτοὺς ὡς παιδαριώδη παιγνίδια, καὶ ὅτι θέλουσιν ἀφήσει αὐτάς, ἂν ὄχι δι' ἄλλην αἰτίαν, τοῦλάχιστον διὰ τὴν ἐντροπὴν τῶν φρονίμων ἀνθρώπων. Πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τις βαθύτερον τὸν συλλογισμόν τοῦτον, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν. Εἶναι φυσικὸν πρᾶγμα εἰς τὸν ἄνθρωπον ν' ἀγαπᾷ νὰ συνομιλῇ μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, διότι σχεδὸν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εὐχαριστήσεως τῆς ζωῆς αὐτοῦ, τὸ παράγει ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἄλλων συνδιαλέξεως. Πόσον ἀναγκαῖον λοιπὸν εἶναι νὰ μάθῃ τις νὰ ἡμιλῇ σπουδαίως; Πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ τέρπῃ τις τοὺς ἀκροατὰς, λαμβάνων μέρος εἰς πᾶσαν σπουδαίαν ὁμιλίαν, ἣτις τείνει εἰς τὸ νὰ φωτίσῃ τὸν νοῦν, νὰ μορφώσῃ τὴν καρδίαν καὶ νὰ ρολίσῃ τὸν χαρακτήρα τῶν συνδιαλεγόμενων διὰ τῆς μαθήσεως καὶ τῆς ἀρετῆς; Ἀλλὰ, διὰ νὰ δυνηθῇ τις νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, ἀνάγκη πᾶσα νὰ λάβῃ γνώσιν τῶν βιβλίων, ἅτινα περιέχουσι τοὺς θησαυροὺς τῆς παιδείας. Ἡ ἀνάγνωσις εἶναι τὸ κλειδίον, τὸ ὁποῖον ἀνοίγει τὰς ἀπεράντους ἀποθήκας τῶν δημοσίων γνώσεων, καὶ δίδει ὑμῖν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτῶν. Ἀφοῦ δὲ γίνωμεν ἐξουσιασται τούτων, τότε δυνάμεθα συνεχῶς νὰ ἐξαντλώμεν ἐκ τῶν ἀενάων καὶ ἀφθόνων πηγῶν αὐτῶν σοφίαν καὶ μάθησιν, τόσον διὰ τὴν ἴδιαν ἡμῶν εὐχαρίστησιν καὶ πρόοδον, ὅσον καὶ διὰ νὰ ἔχωμεν λόγον εἰς τὴν ὁμιλίαν καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς, γινόμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους χρήσιμοι καὶ εὐχάριστοι.

3. Ἡ πρὸς τὴν καλὴν ἀνάγνωσιν κλίσις εἶναι ἄλλη τις ἀποτελεσματικὴ αἰτία, ἣτις προφυλάττει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς τῆς κακίας καὶ τῆς διαφθορᾶς. Μετὰ τὸν ἐμφυτευθέντα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ φόβον τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη τῶν καλῶν βιβλίων γίνεται ὁ ἰσχυρὸς φύλαξ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ὄντων τούτων τὸ ἐλαττήριον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας. Αὐτὰ κατασβένουσι εἰς ἡμᾶς ζωηροτέραν τὴν αἴσθησιν τῶν χρεῶν ἡμῶν, ἐκτυλίσσουσι τὰς ὑποχρεώσεις, ἐνισχύουσι τὰς ἀρχὰς, μορφώνουσι τὰς συνηθείας, ἐμπνέουσι τὴν ἀγάπην παντὸς καλοῦ καὶ χρησίμου πράγματος, καὶ τέλος διδάσκουσιν ἡμᾶς ν' ἀποσρεφώμεθα πᾶν ὅ,τι εἶναι ποταπὸν,

μικροπρεπὲς καὶ φαῦλον. Μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν καλῶν βιβλίων συμβαίνει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ καὶ μὲ τὴν προσευχὴν ἢ τὴν χρῆσιν αὐτῶν μᾶς κάμνει εἴτε νὰ μὴ ἀμαρτάνωμεν, εἴτε ν' ἀποφεύγωμεν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν. Οὐδεὶς διεφθαρμένος ἄνθρωπος δύναται νὰ ἔχη κλίσιν πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ οὐδεὶς ἔχων εἰς αὐτὴν κλίσιν δύναται νὰ διαφθαρή· ἐπειδὴ, διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἀσφαλίζεται ἀπὸ μυρίων πειρασμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἐκτεθειμένος. Ὅταν τις ἔχη σύστημα νὰ καταγίνηται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καλῶν βιβλίων, δὲν βιάζεται ν' ἀσωτεύῃ τὸν καιρὸν του εἰς τὰς ματαίας καὶ ἀνοήτους διασκεδάσεις, καὶ εἰς τὰς διεφθαρμένας συνδιαλέξεις τῆς κακῆς συναναστροφῆς· διότι οὗτος ἔχει ὑψηλότερας καὶ εὐγενεστέρας πηγὰς εὐχαριστήσεως, εἰς τὰς ὁποίας δύναται νὰ πλησιάζῃ, δυνάμενος νὰ διασκεδάσῃ μόνος του ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ νὰ εὐχαριστήται εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἐξεύρητε ὅτι ποτὲ δὲν εἶναι τις ἡσυχος, παρ' ὅταν εἶναι μόνος. Τότε αὐτὸς χαίρει τὴν γλυκυτέραν, τὴν ἀθωοτέραν καὶ τὴν ὠφελιμωτέραν συναναστροφὴν τὴν συναναστροφὴν λέγω τῶν σοφῶν, τῶν μεγάλων καὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν. Καὶ, ἐνῶ κρατεῖ εὐχάριστον ὁμιλίαν μετὰ τοιούτων συντρόφων καὶ φίλων, λαμβάνει βαθμηδὸν ὁμοίομορφόν τινα χαρακτήρα, καὶ μανθάνει νὰ θιλέπῃ μετὰ φρίκης τὰς ἡδονὰς τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀσωτείας.

4. Ἡ ὑψηλὴ καὶ ἀνέκφραστος ἀξία τῆς λογικῆς καλλιέργειας εἶναι ἄλλη ἰσχυρὰ αἰτία, ἣτις βιάζει ἡμᾶς νὰ δίδωμεν προσοχὴν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Διότι, τί εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατὰ πρώτην προσβολὴν διακρίνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα; Ἡ Παιδεία. Τί χαρακτηρίζει τὴν μεγαλητέραν διαφορὰν μεταξὺ τῶν φωτισμένων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν; Ἡ Παιδεία. Τί σχηματίζει τὴν πρωτίστην διαφορὰν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ εὐρίσκονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν συναναστροφὴν; Ἡ Παιδεία. Τί ὕψωσε τὸν Φραγκλῆνον ἀπὸ τῆς ταπεινῆς ἐκείνης θέσεως τῆς τυπογραφικῆς τεχνομαθείας εἰς τὰς πρώτας τιμὰς τῆς πατρίδος αὐτοῦ; Ἡ Παιδεία. Τί ἐπήγε τὸν Σχιάρμωνα ἀπὸ τῆς σανδαλοποιικῆς τραπέζης, καὶ ἀφοῦ ἔθεσεν αὐτὸν εἰς τὸ νομοθετικὸν σῶμα, τὸν ἤξισσε νὰ εἰσακουσθῇ ἢ φωνῇ αὐτοῦ μεταξὺ τῶν πλέον σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων τοῦ ἔθνους του; Ἡ Παιδεία. Τί ὕψωσε τὸν Σίμφωνα ἀπὸ τοῦ ὀχληροῦ καθίσματος τῆς ὑφαντικῆς εἰς τὴν ὑψηλότεραν μεταξὺ τῶν μαθηματικῶν θέσιν; καὶ τὸν Φράγελ ἀπὸ τῆς καλόθης δυσχυοῦς τινος ἀλοπαίχτου εἰς τὸν ἔντιμον περιθώριον τῶν πρώτων ἀστρονόμων; Ἡ Παιδεία. Ἡ Παιδεία εἶναι δύναμις. Αὕτη

εἶναι τὸ ἀνίκητον ὄπλον τοῦ φιλοσόφου· καὶ ἡ ἀληθὴς ἀλχυμικὴ ἦτις μεταβάλλει πᾶν ὅ,τι ἐγγίζει εἰς χρυσόν. Αὕτη εἶναι τὸ σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει τὴν κυριότητα ἐφ' ὅλης τῆς φύσεως. Αὕτη, τέλος πάντων εἶναι ἡ κλεῖς, ἣτις μᾶς ἀνοίγει τὰς ἀποθήκας τῆς Δημιουργίας, ἐκθέτουσα εἰς τὴν διάκρισιν ἡμῶν ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ Παντός.

Καὶ νομίζετε τάχα, ὅτι αὕτη ἐκέρδισε τὴν τελευταίαν αὐτῆς νίκην; Νομίζετε ὅτι ἐφθασεν εἰς τὰ ἔσχατα ὄρια τῆς κυριότητός της; Ὅχι βέβαια, φίλοι μου, ὄχι! Τὸ βῆμα τῆς μόλις ἤρχισε· οἱ δὲ ἐνδοξοὶ καὶ οἱ πλέον λαμπροὶ ἀγῶνες αὐτῆς εἶναι ὀπίσω. Ὅποιας νέας τιμᾶς ἔχει νὰ προξενήσῃ εἰς τοὺς ἐραστὰς αὐτῆς, καὶ εἰς ποῖον ἀγῶνα νίκης καὶ δόξης θέλει τοὺς ὀδηγήσει, οὐδεὶς δύναται νὰ προμαντεύσῃ. Ἡ κοινὴ αὐτῆς εἰς ὅλους φωνὴ εἶναι, « νὰ περιτριγυρίσωσι τὴν σημαίαν, ἐκθέτοντες ἑαυτοὺς » εἰς τοὺς θριαμβευτικοὺς ἀγῶνας της, ἵνα » μεθεῖσσι τῶν τιμῶν καὶ ἀμοιβῶν αὐτῆς » Οὐδεὶς ἀποκλείεται τοῦ προνομίου τούτου· τὰ δὲ βραβεῖα αὐτῆς ὑπόσχεται αὕτη ἐπίσης εἰς ὅλους καὶ πάντες κατ' ἀναλογίαν δύναται νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς ἐξοχότητος, τῶν εὐλογιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων αὐτῆς.

5. Αἱ περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκεισθε ὡς μέλη ἐλευθέρου καὶ πολιτισμένου ἔθνους (1) ἀπαιτοῦσιν ἐκ μέρους ὑμῶν πρόθυμον καὶ προσεκτικὴν προόδουσιν τῶν μέσων τῆς μαθήσεως, τὰ ὁποῖα χαίρετε. Ζήτε εἰς αἰῶνα νοερᾶς ἀναπτύξεως, κατ' ὃν τὸ κοινὸν πνεῦμα ἐξύπνησεν ἀπὸ τοῦ ληθάργου τῆς βαρβαρότητος, καὶ κατ' ὃν ἡ Κοινωνία ἐν γενεῖ ἐγείρεται ὀρμητικῶς εἰς τὴν βαθμίδα τῆς πεπολιτισμένης καὶ λογικῆς ζωῆς. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὰ μέσα τῆς μαθήσεως ὑπάρχουσιν ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ ἀναφυόμενα πανταχόθεν, καὶ εἰς πλουσιωτάτην ποικιλίαν. Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι πῶποτε δὲν ὑπῆρξαν ἰσχυρότεροι ἀφορμαί, αἵτινες νὰ κάμνωσιν ὅλων τῶν τάξεων τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὴν διανοητικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν. Νέοι μεγάλης ἀξίας καὶ παντοῦ εἶδους προτερημάτων ζητοῦνται μεγάλως πανταχόθεν· τὸ δὲ πεδῖον τῶν ἐπιχειρήσεων εὐρίσκειται εὐρέως ἠνεφεγμένον πέριξ ὑμῶν. Ὁ δρόμος τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς τιμῆς καὶ τῆς χρησιμότητος καὶ τῆς εὐτυχίας ὑπάρχει εἰς ὅλους ἐπίσης ἀνοικτὸς, καὶ ὅλοι ὅσοι θέλουσιν, δύναται νὰ εἰσέλθωσιν ἐν αὐτῷ μὲ τὴν πλέον βεβαίαν ἐλπίδα τῆς ἐπιτυχίας· ἐν δὲ τῇ ἐλευ-

(1) Ἐξέτιμωμεν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶναι Ἄμερικανός.

Ἐρρα ἡ μῶν Πολιτεία δὲν ὀπάρχου-
σιν αἰπρονομιτοῦχοι διατάξεις, ἀλ-
λ' ἕκαστος εὐρίσκει τὴν ἀναλογίαν
αὐτοῦ ἐν τῷ κοινῷ ἀγῶνι. Ἄν ἔχη ἀ-
ρετὰς, δύναται νὰ γνωρισθῇ ἀμέσως, καὶ ἐπο-
μένως νὰ τιμηθῇ καὶ νὰ ὑψωθῇ ἐπὶ τῆς ὑπο-
λήψεως καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Κοινοῦ.

6. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις πρέπει νὰ προσθέσω-
μεν, ὅτι ἐδῶ ἕκαστος πολίτης εἶναι ἀνὴρ ἀνε-
ξάρτητος, ἔχων ψῆφον ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἀρ-
χόντων, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῆς θεσπίσεως καὶ ἐκ-
τελέσεως τῶν πολιτικῶν νόμων καὶ δύναται,
χρείας τυχοῦσης, καὶ νὰ προσκληθῇ, ἵνα καθέξῃ
σπουδαίας θέσεις καὶ ὑψηλὰ ἀξιώματα ἐν τῇ
Ἐπικρατείᾳ. Ποῖον καθήκον ἔχουσιν οἱ ἐν ται-
αύταις περιστάσεσιν εὐρισκόμενοι πολῖται; Δὲν
εἶναι οὗτοι βιασμένοι νὰ καλλιεργῶσι τὸν νοῦν
αὐτῶν; Δὲν ὀφείλουσι νὰ ἀναπτύσσωσι τὰ προ-
τερήματα καὶ ν' ἀποκτώσι τὰς ἀναγκαίας γνώ-
σεις, ἵνα ἐκτελῶσι μετὰ τιμῆς καὶ ὀφελείας τὰ
ἐπιβαλλόμενα εἰς αὐτοὺς καθήκοντα ἐπὶ τῆς σκη-
νῆς τοῦ βίου; Ἀρὰ γε ἐμπορεῖ τις νὰ ἐλπίζῃ,
ὅτι δύναται νὰ τηρήσῃ ἀξιοπρεπῆ θέσιν εἰς τὴν
κοινωνίαν, ὅταν οὗτος δὲν φροντίξῃ ποσῶς νὰ
προσέξῃ ἑαυτὸν ἀλλὰ ζῇ ἐν πλήρη ἀδιαφορίᾳ
καὶ ὀκνηρίᾳ, καθ' ὃν καιρὸν οἱ περὶ αὐτὸν προ-
οδεύουσι καὶ ὑψοῦνται διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ
πνεύματος καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν προτερη-
μάτων αὐτῶν; Ἐὰν ὑπάρχωσι τινες παραλεί-
ποντες τοιοῦτοτρόπως τὰς ἀκαταπαύστως πα-
ρουσιαζόμενας εὐκαιρίας πρὸς τὴν ἀπόκτησιν
τῆς ἀναγκαίας παιδείας καὶ μαθήσεως, οἱ ται-
οῦτοι εἶναι πάντῃ ἐλεύθεροι νὰ κάμνωσι τὸ θέ-
λημα αὐτῶν· πρέπει ὅμως συγχρόνως νὰ λά-
θωσι καὶ τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν, ὅτι ἔχουν νὰ
ζήσωσιν ὡς ἀπλᾶ μὴ δὲν ἐκ μεταξὺ τῆς κοινω-
νίας, καὶ ὅτι θέλουσι γίνεαι ξυλοσχίσαι καὶ ὀδρα-
γωγοὶ καὶ βασιλεῖς, παρασυρόμενοι εἰς τὸν
κῆλον ἀγνώστου βεῦματος ἀπροσάτευτοι, ἵνα
ἐκεῖ λησμονηθῶσι διὰ παντός, ὡσανεὶ ποτὲ μὴ
ὑπῆρξαν.

7. Ἡ λογικὴ χρῆσις τῶν μέσων τῆς μαθη-
σεως καὶ παιδείας συμφωνεῖ ἐντελῶς πρὸς τὴν
φύσιν ὑμῶν, ὡς ὄντων λογικῶν καὶ ἠθικῶν.
Ὁ Θεὸς σὰς ἔδωκε νοῦν ἐπιδεικτικὸν ἀπέριου
προκοπῆς καὶ ἀναπτύξεως, θέσας ὑμᾶς ταῦτο-
γρόνως εἰς περιστάσεις πολυειδῶς εὐνοϊκὰς πρὸς
τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ταιαύτης προκοπῆς. Καὶ, διὰ
νὰ σὰς ἐμπνεύσῃ τὸ αἶσθημα τοῦ νὰ τρέξῃτε
τὸ διαλάμπον ἔμπροσθεν ὑμῶν ῥάδιον, προσ-
διώρισε δι' ὑμᾶς ὑπαρξίν αἰωνίαν καὶ ἀτελεύτη-
τον, βεβαιῶν, ὅτι αἱ δόξαι καὶ οἱ κλαυθμοὶ τῆς
παρούσης ζωῆς κρέμανται ἀπὸ τοῦ χαρακτήρος,
τὸν ὁποῖον μορφώνειτε ἤδη εἰς τὴν παρούσαν

τῆς δοκιμῆς ὑμῶν κατάστασιν. Ἐδῶ ἀναγράφεται
ζήτημα ἀκαταλόγητου βαρύτητος περὶ τῆς καλ-
λιεργείας τῶν ψυχικῶν καὶ νοερῶν δυνάμεων
ὑμῶν. Ἄν ὑμεῖς οἱ κατέχοντες τὰς δυνάμεις
αὐτὰς εἰσθε καταδικασμένοι νὰ βρυθῆτε εἰς
τὴν αἰωνίαν λήθην καὶ ἀνυπαρξίαν· ἂν δὲν
εἴχητέ τι ἐν ἑαυτοῖς, τὸ ὁποῖον ὁ θάνατος νὰ
μὴ δύναται νὰ καταστρέψῃ, οὔτε ὁ πάρος νὰ
ἐμπορῇ νὰ καλύψῃ, ἤθελε τῶντι εἰσθεί πάντῃ
περιττῆ πᾶσα ψυχικὴ καὶ νοερὰ καλλιέργεια.
“Ἐπειδὴ, τίς ἤθελε λάβει τὸν κῆπον νὰ στο-
,, λίσῃ λαμπάδα τινα, τῆς ὁποίας ἡ λάμψις νὰ δι-
,, ἀρκέσῃ μόνον μίαν σιγμῆν, χωρὶς πλέον ποτὲ
,, αὐτὴ νὰ ἐπιδέχῃται ἄλλην λάμψιν;,, Ἄλλ’
ἐπειδὴ ἔχετε νοῦν, ὅστις δύναται νὰ προκόπῃ
καὶ νὰ μεγαλύνῃ ἐπ’ ἀπειρον εἰς τὴν μάθησιν
καὶ παιδείαν καὶ ὅστις ἐμπορεῖ νὰ ὑψωθῇ εἰς
τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς λογικῆς· ἐπειδὴ,
ἐν τῷ μέσῳ διηνεκῶν ἐπιτυχιῶν παρουσιάζ-
ζονται εἰς ὑμᾶς πάντοτε ἀντικείμενα νέων
συμπερόντων, ὑποσχόμενα τιμὴν καὶ πρόδοον,
προκόπτει ἐκ τούτων, ὅτι εἶναι αἱ ὑπὸ τὴν θε-
ωρίαν ὑμῶν ἐλπίδες μεγάλαι καὶ ἀκατανόητοι.
Ἐπάρχουσι λοιπὸν λόγοι ἰσχυροὶ, ὅτινες ἀναγ-
κάζουσιν ὑμᾶς νὰ καλλιεργήσῃτε τὸν νοῦν καὶ
τὰς καρδίας ὑμῶν, ἵνα τρέξῃτε μετὰ τιμῆς καὶ
δόξης τὸ προκείμενον ἐνώπιον ὑμῶν ῥάδιον,
διαλάμποντες εἰς τοὺς αἰῶνας.

Φίλοι μου, αἱ σκηναὶ τῆς παρουσίας ζωῆς
θέλουσι πολλὴ γρήγορα ἐκλείψει. Ὀλίγαι εἴτι
ἡμέραι καὶ νύκτες· ὀλίγαι ἑβδομάδες καὶ μῆνες
θέλουσι παρέλθει, καὶ θλαὶ αἱ ὀκλήραι φροντί-
δες, αἱ ἤδη ἐπασχολοῦσαι ἡμᾶς θέλουσιν ἐκ-
λείψει. Ἄλλοι ἄνθρωποι θέλουσι περιπατεῖν τοὺς
δρόμους, τοὺς ὁποῖους μετὰ τισαύτης θυσίας
καὶ ἐπιμελείας κατασκευάζομεν. Ἄλλοι θέλουσι
καθέξει τὰ καταστήματα καὶ διαδεχθῆ τὰ ἔργα
ἡμῶν. Ἄλλοι τέλος πάντων θέλουσι ἐνοικήσει
τὰς πόλεις, καὶ συγκροτήσῃ τὸ σῶμα τῆς κοι-
νωνίας· ἡμεῖς δὲ θέλομεν κηδευθῆ εἰς τὸ μνη-
μα ἔχοντες τὰς μὲν κεφαλὰς τεθειμένους ὑπὸ
τοὺς σκόλους τῆς κακῆδος, τὸ δὲ σῶμα κείμε-
νον νεκρὸν ἐντὸς τοῦ πάρου, καὶ ἀγνωστοῦντες
πάντα ὅσα διέρχονται καὶ πράττονται ὑπὸ τὸν
ἥλιον τῆς ἡμέρας. Ἄλλ’ ἢ ἀθάνατος ἡμῶν
ψυχῆ, αὐτὴ ἢ αἴσλος οὐσία θέλει ἐπιζῆσει! Ναί!
αὐτὴ θέλει ἐπιζῆσει καθ’ ὅσας τὰς μεταβολὰς
τοῦ γρόνου, καὶ θέλει ὑπάρχει ἀκόμη καὶ ὅταν
ὁ ἥλιος μεταβληθῆσεται εἰς σκότος, καὶ οἱ
ἀστέρες εἰς κόκκιν. Αὐτὴν τὴν αἴσλον ψυχὴν σο-
κίσετε ἤδη μὲ τὴν ἀπλήν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐν-
δυμασίαν, μεθ’ ἧς μέλλει νὰ παρουσιασθῇ ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ. Ἐπ’ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἤδη
σχηματίζετε τὸν χαρακτήρα σημεῖοιτε τὰς

γραμμῆς, καὶ ἔργογραφεῖτε τὴν εἰκόνα, ἥτις μέλ-
λει νὰ ἐκτεθῇ καὶ ν’ ἀναγνωσθῇ ἐνώπιον συνη-
θροισμένων κόσμων ἐν τῇ μεγάλῃ Ἡμέρᾳ τῆς
Κρίσεως. Ἡ ἱερὰ λοιπὸν αὐτὴ ἀλήθεια ἄς
εἰσδύσῃ εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄς ἐντυπωθῇ εἰς
τὰς καρδίας ὑμῶν· διότι ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς
οὗτος σκοπὸς ἀρκεῖ εἰς τὸ νὰ πείσῃ ὑμᾶς νὰ
κάμνητε σοφῆν καὶ λογικὴν χρῆσιν τοῦ χρόνου,
τῶν προτερημάτων καὶ πάντων τῶν κοινωνικῶν
ἀρετῶν, ὅσας αἱ θεαὶ ἐντολαὶ προστασσοῦσι.
Ἐνῶ λοιπὸν ἤθελον εἰπεῖ εἰς τὸν καθέκαστον
ιδίως καὶ εἰς ὅλους ὑμῶν, ἡμεῖς εἰπαίμεθα
μᾶλλον ἢ χρυσοῦν καὶ ζητεῖτε αὐτὴν
περισσότερον παρὰ τοὺς στήσαυροὺς,
δὲν θέλω λησμονήσει νὰ προσθέσω καὶ τὴν
ἀκόλουθον συμβουλήν· μεταξὺ ὄλων τῶν κτή-
σεών σου, ὦ νέε! ἀπόκτησον σοφίαν, ἐν-
θυμοῦ μένος ὅτιδ φόβος τοῦ Κυρίου
εἶναι ἡ ἀρχὴ πάσης σοφίας· οἱ δὲ
ἐκτελοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, ἔ-
ξουσι καλὴν διάνοιαν καὶ γνώσιν. Πᾶσα ἄλλη
μάθησις ἀποβαίνει ἀνωφελής, ὅταν ὁ φόβος τοῦ
Κυρίου ἐκλείπῃ, ἢ μᾶλλον, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ
ἢ εὐσέβεια.

ΤΕΛΟΣ.

ἈΠΟΚΕΦΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΡΟΛΟΥ Α'.
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

(30 Ἰαν. 1649).

Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας, ὑπὸ Γ.
Δ. Λαμπία (*).

Κατὰ τὸν τρομερὸν (περὶ τὰ μέσα τοῦ
δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος) ἐμφύλιον πόλεμον
τῆς Ἀγγλίας, ὁ στρατὸς τοῦ Κοινοβουλίου κα-
τατροπώσας τοὺς ἀντάρτας ἐπανέρχεται εἰς τὴν
πρωτεύουσάν, ἀπειλητικὴν λαμβάνων θέσιν
ὁ Κρεμουέλλος δὲ μάλιστα (ὁ μετὰ ταῦτα
προστάτης τῆς Ἀγγλίας) γαυριῶν ἐπὶ ταῖς
νίκαις αὐτοῦ, καὶ βέβαιος ὢν ἐπὶ τῇ παντοδύ-
ναμίᾳ του, ἐκβάλλει ἐπὶ τέλος τὸ προσωπεῖον,
καὶ θέλει νὰ ἀπαλέσῃ τὸν βασιλέα, πρόσκομμα
ὄντα εἰς τοὺς φιλοδόξους αὐτοῦ σκοποὺς, νὰ
καταστέψῃ δὲ συγχρόνως καὶ τοὺς πρεσβυτερι-
ανούς, ἀναγκάζων αὐτοὺς νὰ πράξωσιν ἔγκλημα
δι' αἰωνίου αἵσχους αὐτοὺς περικαλύπτον.
Ἀπὼν δ' εἶχεν ἐνεργήσει τὰ πάντα διὰ τῶν
φίλων του. Τὴν τελευταίαν λοιπὸν ἡμέραν τοῦ
Νοεμβρίου ἀπόσπασμα στρατιωτῶν συλλαβὴν
τὸν ἀτυχῆ Κάρολον, μετάγει αὐτὸν ἐκ τῆς νή-

(*) Τοῦ συγγραμματος τούτου ἐξεδόθησαν οἱ δύο τό-
μοι, νῦν δ' ἐξακολουθεῖ ἡ ἐκδοσις τοῦ τρίτου, ἐξ οὗ καὶ
τὸ παρὸν ἐλήφθη ἀπόσπασμα.

σου Οὐόχτιδος εἰς Χουρστκάστλιον. Ἐτέρα δὲ
τάγματα ἐχύθησαν εἰς τὴν μητρόπολιν. Καὶ
ἐλόκληρον μὲν νύκτα τὸ Κοινοβούλιον διασκέπ-
τεται περὶ φιλικῶν συμβιβάσεων, ἀλλὰ τὴν πρωί-
αν τῆς 6 Δεκεμβρίου τάγμα ἵππέων καὶ πεζῶν
περικυκλοῦσι τὰς θουλάς, καὶ τεσσαράκοντά ἐν
τῶν μελῶν ἀποδιώκονται διὰ τοῦ δικαίουματος
τῆς σπάδης, ὡς εἶπεν ὁ Φαιρφάξιος (γενικὸς τοῦ
Κοινοβουλίου ἀρχιστράτηγος). Τοῦτο δὲ ἐπα-
νελήφθη καὶ τὴν ἐπιούσαν (*). Ὁ δὲ Κρεμου-
έλλος φθάσας τὴν ἐσπέραν, καὶ ἀγνοίαν περὶ
πάντων τῶν πραγμάτων προσποιούμενος, δι-
εκήρυξεν ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἐνέκρινεν αὐτά. Ἡ
Βουλὴ δὲ τῶν Κοινοτήτων ἐλαττωθεῖσα κατὰ
τὸν ἀθλιὸν ἀριθμὸν πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα με-
λῶν, καὶ λαβοῦσα ὑπὸ τῶν ἐναντίων τὸ ὄνο-
μα Ὁρβόπύγιον (**), διέταξε τὸν στρατη-
γὸν Ἀρρίσιων (υἱὸν μακελλέως), νὰ μετακο-
μίσῃ τὸν βασιλέα ἐκ Χουρστκάστλιου εἰς Οὐϊνδ-
σῶρον, τὴν 19 Ἰαν. 1649, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ
ἀνάκτορα τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου, ἵνα καθυποβληθῇ
εἰς ἀνάκρισιν. Τὸν ὑπὸ φυλάκων δὲ περιφρου-
ρούμενον βασιλέα τῶν σπεύσαντες νὰ ἴδωσιν
οἱ ὑπῆκοοί του, ἐλυπήθησαν μεγάλως ἕνεκα
τῆς γενόμενης ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ μετα-
βολῆς. ἡ γενειὰς του ἐπηυξήθη, καὶ ἡ κεφαλὴ
του κατέστη πολὺ ἐκ τῆς λύπης μᾶλλον ἢ
ἐκ τῆς ἡλικίας. Μόνον δ' ὑπηρέτην εἶχε με-
θ' ἑαυτοῦ γηραιὸν τινα, καλούμενον Ἐρβέρτον,
καὶ τὴν τύχην αὐτοῦ κλαίοντα. Οὐδ' αὐτοὶ
οἱ ἐχθροὶ του ἠδύναντο νὰ βλέπωσι τὸ διαμέ-
νον τοῦτο σχῆμα τῆς Μεγαλειότητος. Ἐνῶ
δ' ἀπήρχετο ἐξ Οὐϊνδσῶρου, ὁ διὰ τὴν αὐτὴν
μοῖραν φυλασσόμενος δούξ Ἀμιλτῶν ζήτησας
τὴν ἄδειαν νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸν βασιλέα
ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κάρολου, λέγων·
“Ἀγαπητέ μοι δέσποτα.,” Ὁ δ' ἀτυχῆς μο-
νάρχης ἀνεγείρας καὶ περιπτυσάμενος αὐτὸν
φιλοσβόργως μετὰ δακρυρροούντων ὀφθαλμῶν,
“ὕπῃρξε τῶντι,,” ἀπεκρίθη, “ἀγαπητός σου
δεσπότης.,” Τῆς Βουλῆς δὲ τῶν Λόρδων ἐξ ἐκ-
καίθεκα (μόνον) ἤδη συγκατεμένης μελῶν, μὴ
παραδεχομένης τὴν εἰς δίκην ἐγκαλεσθῆναι τοῦ
βασιλέως, ἢ ἀποδεκατωθεῖσα βουλὴ τῶν Κοι-
νοτήτων, εἰς αὐδὲν λογισμένη τοὺς λόρδους,
διεκήρυξεν ὅτι αὐτὴ ἦτον ἡ ὑπερτάτη ἀρχὴ
τοῦ ἔθνους, καὶ ὅτι ὁ λαὸς, μόνος ὢν ἡγεμῶν,
ἔχει ἀπόλυτον ἐπὶ παντός ἐξουσίαν. Διαζών-

(*) Ἐπεκλήθη δ' ἡ πρᾶξις αὐτῆ Pride's purge, ἐξ
ὀνόματος τοῦ πρώην ζυθοπάλου Πριδίου, νῦν ἐνὸς τῶν ἀ-
ξιωματικῶν, δι' ὃν τοῦτο ἐγένετο. Περιέργως δ' ἡ σύμ-
παισις τοῦ ὀνόματος τῶν λέξεων Pride's (Ἀλαζονείας)
purge (καθαρτήριον)
(**) Rump Parliament.

των δὲ τινῶν τῶν μελῶν, καὶ φοβουμένων τὸν ὄχλον “μὴ ταράττεσθε, ἡ εἶπεν, ὁ τὰ πάντα ἐνεργῶν Κρομουέλλος, “σὰς λέγω ὅτι θέλωμεν ἀποκόψει τὴν κεφαλὴν τοῦ μετὰ τὸ στέμμα ἐπαύτης” ἡ θανατώσων δ’ ἐφαίνετο τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐνῶ ἄλλοτε δὲν ἤθελεν ὑποφέρει νὰ λαλήσῃ τις κατὰ τοῦ Καρόλου, νῦν ἐβλέπεν ὅτι ἦτον ἔργον τῆς θείας Προνοίας νὰ πράττωσιν οὕτω, καὶ τεκμήριον ὅτι, ὅτε πρὸ μικροῦ ἠθέλησε νὰ λαλήσῃ περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ βασιλέως, ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἐκόλλησεν εἰς τὸν οὐρανίσκον του. Προδιαθέτοντες δὲ καὶ τὰ πνεύματα τοῦ πλήθους διὰ τὴν καταδίκην τοῦ βασιλέως, οὐχὶ μόνον ἀνέφερον χωρὶς τῆς Ἁγίας Γραφῆς δικαιολογούντα τὸν θάνατον αὐτοῦ (*), ἀλλὰ καὶ γυναῖκα τινὰ ἐξ Ἐρεφορδίου προσήνεγκον, ἥτις ἐνθους παραστᾶσα ἐν τῷ στρατιωτικῷ συνεδρίῳ, ἔλεγεν ὅτι εἶδε θείας ὀπτασίας διαδηλούσας ὅτι τὸ ἐπιχειρήμα αὐτῶν ἦτον ἀνωθεν διατεταγμένον. Ὑψηλὸν δ’ ἐπὶ τέλους συνεκροτήθη δικαστήριον ἐξ ἑκατὸν τριάκοντα πέντε μελῶν συγκείμενον (κατὰ τὸ παράδειγμα δῆθεν τοῦ κατὰ τῆς μάμης τοῦ Καρόλου Μαρίας Στουάρτης συστηθέντος), οὗ ἡ ἐναρξίς ἐγένετο κατὰ σάββατον, τῇ 20 Ἰανουαρίου, 1649. Καὶ ὁ μὲν Φαιρφάξιος ἀπαξ μόνον παρευρέθη ἐν αὐτῷ, ὁ δ’ Ἀλγερονούσιος Σίδνεϋς παρουσιάσθη πολλάκις, κατὰ τῆς δίκης διαμαρτυρούμενος. Ἄξιός δὲ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἦτον ἀπλοῦς τις νομικός, Ἰωάννης Βραδσαύσιος, καὶ τὰ λοιπὰ δὲ μέλη ἦσαν ἐπίσης ἀσήμαντα ὑποκείμενα. Καὶ τὸ μέρος μὲν τοῦ Οὐίνστρινστρίου, τὸ περιελθεῖν το δικαστήριον, ἦτο διακεχωρισμένον δι’ ἰσχυρῶν κινηθῶν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τύπου, καθ’ ὃν πλῆθος θεατῶν συνέρχουσιν, στρατιῶται δ’ εἰς τὰ ἐνδον διαδεδομένοι, ἐφύλασσον τὴν εἴσοδον. Ἐδρα διὰ βελούδου κεκαλυμμένη προσδιώρισθη διὰ τὸν βασιλέα, ἐφ’ ἧς ἐκάθησεν ὁ Κάρολος, θεωρήσας πρότερον τὰ περίε μετ’ ἀμνηχανίας μὲν ἀλλὰ καὶ ἀπασαν διατηρῶν τὴν βασιλικὴν ἀξιοπρέπειαν. Κεκαλυμμένην δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔχοντος, καὶ οἱ δικασταὶ ὁμοίως διατήρησαν τοὺς πλοῦς των. “Κάρολε Σουάρτα, βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἡ εἶπεν ὁ Βραδσαύσιος, “ἡ βουλὴ τῶν Κοινοτήτων συνεδριάσασα ἐν Κοινοβουλίῳ, καὶ τὴν χύσιν τοῦ αἵματος ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀναλογισομένη, ἦν ἐπὶ σὲ ὡς πρόξενον αὐτῆς πάντες ἀποδίδουσιν, ἀπεφάσισε νὰ σὲ φέρῃ εἰς κρίσιν ὅθεν

(*) Οἷον τὸ 33 ἐδάφ. τοῦ ΑΕ'. Κεφάλ. τῶν ἀριθμῶν. “Καὶ οὐ μὴ φονοκτονήσῃτε τὴν γῆν εἰς ἣν ὑμεῖς κατοικεῖτε· τὸ γὰρ αἷμα τοῦτο φονοκτονεῖ τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐξίλασθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχυθέντος ἐπ’ αὐτῆς, ἀλλ’ ἐπὶ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχέοντος.”

καὶ συνεστήθη τὸ δικαστήριον τοῦτο. Αἱ κατὰ σοῦ δὲ κατηγορίαι θέλουσιν ἀναγνωθῆ ὑπὸ τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, (τοῦ Κοκκίου). Καὶ ἠθέλησε μὲν ὁ Κάρολος νὰ διακόψῃ τὸν εἰσαγγελέα, ἀλλ’ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ κεφαλὴ τῆς ἀργυρᾶς βράβου του ἔπεσε, καὶ τὸ περιστατικὸν τοῦτο μεγάλως αὐτὸν κατετάραξεν, ὡς ἀπαίσιος οἰωνὸς ὑπ’ αὐτοῦ θεωρηθείς. Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς κατηγορίας, καθ’ ἣν ἐμειδία ὁ Κάρολος τύραννος, προδότης καὶ φονεὺς ἐπονομαζόμενος, ὁ πρόεδρος ἐζήτησε τὴν ἀπολογία αὐτοῦ. Ὁ δὲ Κάρολος τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δικαστηρίου μὴ παραδεχόμενος “Ἐπεθύμουν, ἡ ἀπεκρίθη, “νὰ μάθω ἐπὶ τίνι ἐξουσίᾳ, ἐνωῦ νόμιμῳ, διότι πολλὰ εἰσὶν ἐξουσίαι παράνομοι ἐν τῷ κόσμῳ, λησται καὶ κλέπται εἰς τὰς λεωφόρους, ἐπεθύμουν, λέγω, νὰ μάθω ἐπὶ τίνι ἐξουσίᾳ ἐφέρθη ἐκ τῆς νήσου Οὐχίτιδος, καὶ μετεκομίσθη ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἐνθυμήθητε ὅτι ἐγὼ εἶμι βασιλεὺς σας, ἐξ οὗ πηγάζει πᾶς νόμος. Εἰπατέ μοι λοιπὸν ἐπὶ τίνι ἐξουσίᾳ νομίμῳ παρακλήθημι ἐνταῦθα, καὶ θέλετε ἀκούσει πελλὰ παρ’ ἐμοῦ.” Τοῦ δὲ προέδρου ἀπαντήσαντος ὅτι ὁ λαὸς πᾶν ἔχων δικαίωμα διώρισε τὸ δικαστήριον, τινὲς μὲν τοῦ πλήθους ἐκραύγαζον ὑψηλοφώνως “Θεὲ, σῶσον τὸν βασιλέα” ἡ οἱ δὲ στρατιῶται ἀνέκραζον “Δικαιοσύνη! Θάνατος!” ἡ πρὸς ὁ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίθη ὅτι “οἱ ἄθλιοι οὗτοι ἐπὶ μικρῷ ἀργυρίῳ ἤθελον πράξει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἀρχηγούς των, ἡ (*). Ἡ αὐτὴ δὲ σκηνὴ ἐπανελήθη τὴν Δευτέραν καὶ τὴν Τρίτην (22, 23). Τριάκοντα δὲ δύο μαρτύρων προσνεχθέντων κατὰ τοῦ βασιλέως, τὸ δικαστήριον ἀπεφάνετο κατὰ τὰς τρεῖς ἀκολούθους ἡμέρας περὶ τοῦ θανάτου του. Τὸ Σάββατον, 27 Ἰαν. ὁ βασιλεὺς ἐφέρθη πάλιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου· βλέπων δὲ τὸν Βραδσαύσιον, ἐρυθρὸν ἐνδεδυμένον ἱμάτιον ἀντὶ τοῦ συνήθους μέλανος, ἐνόησε μὲν ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ καταδίκη του, ἀλλ’ ὑπὸ τῆς ἐμφύτου πρὸς τὴν ζωὴν κινούμενος ἀγάπης ἐζήτησε νὰ ἀκουσθῆ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων, λέγων ὅτι εἶχε πρότασιν τινὰ νὰ καθυποβάλλῃ αὐτοῖς. Εἰκάζετο δ’ ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἦτο νὰ παραιτήσῃ τὸν θρόνον εἰς τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ υἱόν, ἀλλ’ ἀπηρνήθησαν αὐτῷ τὴν χάριν. Ὁ Βραδσαύσιος ἀκολούθως προσεκάλεσε τὸν γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τὴν τελευταίαν ἀπόφασιν τοῦ δι-

(*) Στρατιώτης δὲ τις συμπαθέστερος τῶν ἄλλων, παρόντος τοῦ Καρόλου, ἐπεκαλέσθη δι’ αὐτὸν τὴν οὐράνιον βασιλείαν. Τοῦ δ’ ἀρχηγοῦ πληζάντος καὶ βίβληντος αὐτὸν κατὰ γῆς “ἀλλ’ ἡ ποινή μοι φαίνεται, ἡ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, “πολύ ἀνωτέρα τοῦ ἐγκληματός σου.

καστηρίου. Παρήσαν δ’ ἐζήκοντα ἑπτὰ μέλη μόνον κατὰ τὴν δίκην. Καὶ προσκληθέντος μὲν τοῦ ὀνόματος τοῦ Φαιρφάξιου, φωνὴ ἡκούσθη ἐκ τῶν θεωρητῶν, λέγουσα. “Ἐχει τοσοῦτον νοῦν, ὥστε νὰ μὴν ἦναι ἐδῶ.” δι-αστημῆντος δὲ τοῦ προέδρου ὅτι ἡ καταδίκη ἐγγίνετο ἐπ’ ὀνόματι τοῦ λαοῦ τῆς Ἀγγλίας. “Οὐδὲ τοῦ δεκατημορίου αὐτῶν, ἡ ἀνέκραξεν ἡ αὐτὴ φωνή. Τοῦ δὲ φρουράρχου διατάξαντος νὰ πυροβολήσῃ πρὸς τὸ μέρος, ἔνθεν ἡ φωνὴ ἐζήρχετο, ἐγνώσθη ὅτι ἦτο τῆς δεσποίνης Φαιρφάξιου (τῆς συζύγου τοῦ στρατηγοῦ). Καὶ τὰ πλείωτα δὲ τῶν παρευρεθέντων μελῶν μετὰ διαταγῆς ὑπέγραψαν μόνος δ’ ὁ Κρομουέλλος προπετῶς ἔπραττε μετεωρισμούς τινες δῆθεν, καὶ ὑπογράφας μάλιστα, ἐκηλίδωσεν εἶτα διὰ μελάνης τὸ πρόσωπον τοῦ γείτονός του. Συνήχθησαν δ’ ἐπὶ τέλους τεσσαράκοντα ἐννεα ὑπογραφαί, ὧν αἱ πλείωται ἦσαν δυσανάγνωστοι, ἐξ οὗ καὶ οὐχὶ τακτικῆ ἐθεωρήθη ἡ δίκη, ἀλλ’ ὡς ἀπλή δολοφονία. Καὶ μετὰ παθητικωτάτης μὲν φωνῆς ἐζήτησεν ἀκόμη νὰ τὸν ἀκούσῃσιν, ἀμέσως ὅμως οἱ στρατιῶται ἀφῆρπασαν αὐτὸν λίαν βαρβάρως. Ὁ δὲ λαὸς ἐκινεῖτο μὲν εἰς συμπάθειαν πρὸς τὸν ἀτυχῆ βασιλέα των, ἀλλ’ ὁ τρόμος τῶν ἐνόπλων στρατιωτῶν ἀνεχάτιζεν αὐτούς.

Ἀπεσταλμένοι ἐκ τῆς Σικωτίας ἐπισήμως δι-εμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς παρανόμου ταύτης πράξεως, πρέσβεις δ’ ἐξ Ὀλλανδίας μάτην ἠγωνίσθησαν ν’ ἀναβάλῃσιν καὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ τινες δὲ τῶν κομήτων τῆς Ἀγγλίας, βουλόμενοι νὰ σώσῃσιν τὸν Κάρολον, παραστάντες εἰς τὸ κριτήριον, ἀνέλαθον αὐτοῖς τὴν εὐθύνην τῶν κατὰ τοῦ βασιλέως κατηγοριῶν, ἀλλ’ οὐδὲν καὶ οὗτοι ἴσχυσαν νὰ πράξωσιν. Ἡ καταδίκη τοῦ θανάτου ἐκδοθεῖσα τὴν Δευτέραν, 29 Ἰαν., ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῆ τὴν ἐπιούσαν. Κατὰ τὰς σπαραξικαρδίους δὲ σκηνὰς τῆς γελίας ταύτης δίκης μερίστην ὁ Κάρολος ἔδειξε σταθερότητα. Καὶ δὲν ἔσπευξε νὰ ἴδῃ τινὰς τῶν φίλων του, λίαν ἀνιάρων τοῦτο ἐκ λαμβάνων, ἀλλ’ ἐχαίρετσε φιλοστόργως τὰ δύο νεώτατα αὐτοῦ τέκνα. Παραστὰς δὲ, ὡς λέγεται, καὶ ὁ Κρομουέλλος κατὰ τὴν συνέντευξιν τοῦ φιλοστόργου τούτου πατρὸς μετὰ τῶν τέκνων του, ὡμολόγησεν ὅτι δὲν εἶδε παθητικωτέραν ταύτης σκηνὴν ἐπὶ ζωῆς. Ἐξ ὧν δὲ τῶν τέκνων τοῦ Καρόλου ἦσαν τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἡγεμονίς Ἐλισάβετ καὶ ὁ ὀκταετής αὐτοῦ υἱός, Ἐρρίκος δούξ Γλοκεστρίου. Μετὰ πολλὰς δὲ νοθεσίας καὶ παραινέσεις εἰς τὴν θυγατέρα του, λαβῶν ἐπὶ τῶν γονάτων τὸν μικρὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ περιπτυσάμενος αὐτὸν, «Τέκνον μου,» τῷ εἶπεν «ὅσον οὕτω μέλλουσι νὰ ἀποκόψῃσιν τὴν

κεφαλὴν τοῦ πατρὸς σου καὶ νὰ κάμωσι καὶ σὲ βασιλέα· πλὴν πρόσεξον καλῶς σὺ ποτὲ νὰ μὴ γίνῃς ἐνόσω ζῶσιν οἱ ἀδελφοί σου, Κάρολος καὶ Ἰακώβος. Ἐξάπαντος δὲ μελετῶσι νὰ κόψωσι καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ἀν τοὺς συλλάβωσιν, ἴσως δὲ καὶ τὴν ἰδικὴν σου κεφαλὴν. Ὅθεν καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ μὴ γίνῃς βασιλεὺς δι’ αὐτῶν.» Περιχυθεὶς δ’ ὁ παῖς εἰς τὰ δάκρυα, «Καλῆτερον,» ἀπεκρίθη, «νὰ μὲ κατακομματιάσωσι προτιότερον.» Τὴν πρὸ τῆς ἐκτελέσεως δὲ τῆς καταδίκης νύκτα ὁ βασιλεὺς ἐκοιμήθη ἱλαρῶς ὡς τὸ σὺνηθες, καὶ τοι ὁ κρότος τῶν ἰστάντων τὸ ἰκρίον ἐργατῶν ἀδιακόπως ἀντήχει εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ.

Ἐλθούσης δ’ ἐπὶ τέλους τῆς ὁλοθρίας ἡμέρας (30 Ἰαν. 1649), ὁ βασιλεὺς προσκαλέσας τὸν Ἐρβέρτον παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν ἐνδύσῃ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας διὰ τὴν λαμπράν του πανήγυριν, τὸν δεῦτερον γάμον του, ὡς ἔλεγε. Διέταξε δὲ προσέει νὰ τῷ δοθῶσι δύο χιτωνίσκοι, λέγων ὅτι ἀν ἔτρεμεν ἕνεκα τοῦ κρύους, οἱ ἐχθροὶ ἤθελον ἀποδώσει αὐτὸ εἰς τὸν φόβον. «Δὲν ὀρέγομαι,» νὰ εἴπωσι τοῦτο περὶ ἐμοῦ. Ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον, οὔτε τὸν τρομάζω, καὶ εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, διότι εὐρέθην ἔτοιμος. Κατὰ τὴν δεκάτην δὲ πρωϊνὴν ὥραν ἀναλαβὼν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης ὁ στρατηγὸς Ἀκερος, ἔφερεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου εἰς Οὐίτχάλλον, οὗ ἀπέναντι ἔκειτο τὸ ἰκρίον. Ἐθάδίζε δ’ ὁ Κάρολος ἐκ δεξιῶν μὲν ἔχων τὸν ἐπίσκοπον Ἰούζονα, ἐξ εὐωνύμων δὲ τὸν στρατηγὸν Τομλινσῶνα, παρ’ οὗ ἐζήτησε νὰ μὴν ἐγκαταλείψῃ αὐτὸν μέχρι τῆς τελευταίας του ὥρας. — Εἰς ἀπάσας δὲ τὰς παρακειμένας δόδους φάλαγγες ἰππέων ἦσαν συμπεπυκνωμένοι μετὰ πολυαριθμῶν πεζῶν στρατιωτῶν. — Ἐν Οὐίτχάλλῳ δὲ προσεφέρθη αὐτῷ φαγητὸν, ὅπερ κατ’ ἀρχὰς μὲν ἀπέρριψεν, ἀλλ’ ἀκολούθως ὀλίγον ἄρτον καὶ οἶνον ἔλαβε χάριν τοῦ ψυχροῦ καιροῦ. Ἐκεῖ δ’ ἐφέρθησαν δύο ἐπιστολαὶ παρὰ τοῦ ἡγεμόνος Οὐαλλίας, ὧν ἡ μία ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Φαιρφάξιον, περιεῖχε λευκὴν χάρτην μετὰ τῆς ἰδίας ὑπογραφῆς τῆς, δι’ ἧς παρεδέχετο ἀνεξέταστος ὅποιασδήποτε συμφωνίας ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς σωτηρίᾳ. Ἄλλ’ ἦτον ὁ Φαιρφάξιος κύριος νὰ πράξῃ ὅπως ἤθελεν; Ἐξ ἐναντίας δὲ μάλιστα ὁ Κρομουέλλος φοβούμενος μὴ ἐπιφέρῃ οὗτος κώλυμά τι, ἔπεμψεν ἐπίτηδες εἰς τὸν οἶκόν του τὸν Ἀρρίσῶνιον, ὅστις ἀπησχόλησεν αὐτὸν, μακροτάτους ἐπίτηδες συμπάλλον μετ’ αὐτοῦ ὕμνους.

Περὶ τὴν 1 δ’ ὥραν (M.M.) ἐζήγαγον τὸν βασιλέα εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης του. Καὶ

ἄπειρον μὲν συνέβησε πλῆθος, οὐδ' ἐλαχίστη ὄμως συνέβη ἀταξία, ἀπάντων διατηρούντων τὴν σωπὴν τοῦ θανάτου. Μετὰ βραχεῖαν δ' εἶς τοὺς περὶ αὐτὸν ὄμιλιν, καθ' ἣν ὁ Κάρολος ἀπαντᾷ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ ἐδικαίωσε, διακηρύσσων ὅτι ἔλαβε τὰ ἔπλα τότε μόνον, ὅτε τὸ Κοινοβούλιον παρέσχεν αὐτῷ τὸ παράδειγμα, εἶπεν, ἐπὶ τέλος ὅτι ἀπέθνησκε μέλος τῆς Ἀγγλικανῆς ἐκκλησίας. Τελευταῖον δ' ἐπρόσθεσεν » Ἐγὼ ὑπὲρ ἐμοῦ τὸ δίκαιόν μου, καὶ Θεὸν οἰκτιρῶνα — Ἀλλὰ μίαν μόνην ὑπολείπεται βαθμὴς, » εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Ἰούζων, « ἴλιαν μὲν ἐπώδυνος καὶ πλήρης ἀγωνίας, ἀλλὰ καὶ βραχυτάτη· αὕτη δὲ θέλει σε φέρει μακρὰν ὁδὸν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκεῖ θέλεις εἶδῃ τὸν ἀνεκτίμητον στέφανον τῆς δόξης. — Πορεύομαι, » εἶπεν ὁ βασιλεὺς, « ἀπὸ τοῦ φθαρτοῦ εἰς τὸν ἀφθαρτὸν στέφανον, ὅπου δὲν θέλω ἔχει τὸ οὐδὲν νὰ φοβῶμαι. » Ἐξέβαλε δὲ καὶ τὸ ἱμάτιόν του, καὶ παρέδωκε τὸ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου παράσημον εἰς τὸν Ἰούζωνα, λέγων τὴν λέξιν ταύτην μόνον Ἐ ν θ υ μ ο ῦ (*)

Εἶτα δὲ θείσ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἱκρίου, ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς σημεῖον. Καὶ ὁ εἶς μὲν τῶν δύο προσωποφόρων δημίων, δεξις ἐλέγετο ὅτι ἦτον ὁ λόρδος Σταίρος (ζητήσας τὴν χάριν ταύτην πρὸς ἐκδίκησιν προσωπικῆς ὑβρεως), διεχώρισεν αὐτὴν τοῦ σώματος, ὁ δ' ἕτερος λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῶν τριῶν, « Ἰδοὺ, » εἶπεν, « ἡ κεφαλὴ προδότου. » Γενικὸς δὲ στεναγμὸς ἐξεβράγη ἀπὸ τοῦ πλῆθους κατὰ τὸ ὀλέθριον κτύπημα τοῦ πελέκους, καὶ ἀπαντες ἔσπευσαν νὰ ἐμβάψωσι τὰ χεῖρόμακτρα ἐν τῷ βασιλικῷ αἵματι πρὸς ἀνάμνησιν, ἀλλ' ἐπελθόντα τὰ στρατεύματα, ἐξεκένωσαν τὰς ἀγυῖας. Ὁ δὲ Κρομουέλλος, καθήμενος ἐπὶ προσκεφάλαιον εἰς παράθυρον ἀπέναντι τοῦ Οὐτχάλλου, ἐθεάτο ἀταράχως τὸ δράμα. « Τώρα δ', » εἶπεν, « ἐσώθη ἡ πολιτεία, καὶ πολλῶν μυριάδων ἀνθρώπων ἡ ἐλευθερία ἐθεμελιώθη. Ἄς διακινδυνεύσωμεν δ' εἰς τὸ ἐξῆς τὴν ζωὴν μας πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν εὐημερίαν τῆς πολιτείας καὶ πρὸς διατήρησιν τῆς ἀσφαλείας αὐτῆς εἰς τὰ ἔξω. » Ἠθέλησε δὲ νὰ ἴδῃ καὶ τὸ ἀποχωρισθὲν σῶμα τοῦ βασιλέως, καὶ μηδὲως συγκινηθεὶς, ἤρκεσθη μόνον εἰπῶν « Τὸ σῶμα τοῦτο εἶχε καλὴν κράσιν, καὶ φαίνεται ὅτι ἤθελε ζῆσαι πολὺν χρόνον. » Τὸ βασιλικὸν δὲ λείψανον ἐτάφη ἐν Οὐϊνδσῶρφ, ἐν τῷ αὐτῷ ὄλωι μετὰ τοῦ Ἐρρίκου Η. καὶ τῆς Ἰωάννας Σεϋμούρου.

(*) Remember. Ἐπειδὴ δ' ἀγριεῖται τί ὑπενόει ἡ λέξις αὕτη, ἕκτοτε διαφόρων εἰκασίῶν κατέστη ἀντικείμενον, καὶ ὕλην λαμπρὰν ἐσχάτως παρέσχεν εἰς διάσημον μυθιστοριογράφον τῶν ἡμερῶν μας.

(*) Ὀλίγοι δ' εὐγενεῖς παρήσαν κατὰ τὸν ἐνταφιασμὸν, μεγάλην ποιήσαντες παρατήρησιν διὰ τὴν μεταξὺ τῆς στέφους καὶ τῆς κηδείας σύμπτωσιν. Ὁ λευγεῖμων βασιλεὺς ἀπῆλθε μετὰ τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ χρώματος. Ἡ χιὼν πλῆπτουσα σφοδρῶς, δι' ἀργυροῦ μαυδοῦ ἐκάλυψε τὸ μέλαν φέρετρον, μεταφερόμενον εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἀγ. Γεωργίου.

Ὁ Κάρολος Α'. ἐτελεύτησε τῷ τεσσαρακοστῷ ἔκτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας, καὶ τῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ἦτο δὲ μεσαίου ἀναστήματος, εὖρωστος, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐράσμιον μὲν, ἀλλὰ μελαγχολικόν, ὅπερ προήρχετο βεβαίως ἐκ τῶν κατασπαρασσοῦσιν αὐτὸν ταραχῶν. Ἀμερολήπτως δὲ τὰ περὶ αὐτὸν ἐξετάζοντες, βλέπομεν ὅτι ἂν τὸ ἔθνος ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ διετήρει τὰς αὐτὰς ἰδέας περὶ τῶν βασιλικῶν προνομίων, τῆς ἐξουσίας τοῦ Κοινοβουλίου, καὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἣν εἶχε καὶ κατὰ τὰς δύο προηγούμενας ἑκατονταετηρίδας, ὁ αὐτοῦ οὗτος βασιλεὺς ἤθελεν εἰσθαι ἴλιαν δημοχαρῆς κακῆ ὄμως αὐτοῦ μοῖρᾶ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ κοινὴ περὶ τούτων γνώμη ἦτο παντάπασιν μετηλλαγμένη. Οὐδ' ἐνόησεν ἐν γένει ὁ Κάρολος τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους. Ἡ ἐλευθερία τῶν Ἀγγλων εἶχε κάμει μεγάλας προόδους ὑπὸ τοῦς Πλανταγενέτας, ἀλλ' ἕνεκα τῶν περιστάσεων οἱ Τουδωρῖοι ἐπέτυχον νὰ καταστρέψωσιν αὐτήν. Ἀδελφέντος ὄμως ἐν τούτοις τοῦ πλοῦτου, καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας διαδοχῆς, τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους ἐπανέλαθεν ἅπασιν τὴν προτέραν αὐτοῦ ἰσχύν. Τούτου δ' ἕνεκα ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἀναπόφευκτος καταστάσας, ἦτο τὸ ἀμεσον σχεδὸν ἀποτέλεσμα τῆς τότε καταστάσεως τῶν πραγμάτων, ἦτον ἡ τρικυμία, δι' ἧς ἔμελλε νὰ καθαρῶσθῃ ἡ πολιτικὴ ἀτμοσφαῖρα. Καὶ ἡ χύσις μὲν τοῦ βασιλικῷ αἵματος ἦτον ἀποτρόπαιος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ συνήγγοροι τοῦ Στουαρτικῷ οἴκου, καὶ ῥητῶς μάλιστα ὁ Οὐμος, καὶ τοὶ μεμφόμενοι τὴν ἀπότολμον ταύτην πράξιν τῶν Καθαριστῶν, ὁμολογοῦσιν ἀπ' ἐτέρου, ὅτι ἐξ αὐτῶν ἀνήψθη ὁ πολῦτιμος σπινθὴρ τῆς ἐλευθερίας, καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ Ἀγγλία ὀφείλει τὴν διατήρησιν τοῦ Συντάγματος τῆς. — Ὁ θάνατος δ' ἐν γένει τοῦ Καρόλου Α'. ἐπήγαγε τὴν πτώσιν τῆς φεουδαλικῆς μοναρχίας, μέχρις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Νορμανδικῆς κατακτήσεως διαρκέσασαν.

Καὶ τοὶ δ' οἱ ἱστορικοὶ, ἀπὸ τοῦ Κλαρενδῶ-

(*) Τὸ σῶμα τοῦ Καρόλου Α'. ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸ μέρος τοῦ: ο ἐπὶ Γεωργίου Δ'. 1813.

νος, τοῦ κατὰ τὴν ἀκόλουθον βασιλείαν συγγράφαντος, μέχρι τῶν συγχρόνων ἡμῶν, μᾶλλον ἢ ἦττον διαφερούσας παρέχουσι γνώμας περὶ τοῦ Καρόλου Α., ἀπαντες ὄμως διαβεβαιοῦσιν ὅτι ἦτον ἀσθενὴς βασιλεὺς, οὐδ' ἔπραξε μέγα τι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡγεμονίας του, παρεκτός μόνον ὅτι τὴν τελευταίαν ὥραν τῆς ζωῆς του ἐφέριθη μετὰ μεγαλῆς σταθερότητος. Καὶ κατὰ μὲν τοὺς τρόπους αὐτοῦ ἦτο ψυχρὸς, δύσκολος καὶ ζηλότυπος, ἦθος δ' ἔχων πάντῃ συνεσταλμένον, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἐλκύσῃ τὴν ἀγαπῆν τῶν πλησιαζόντων αὐτὸν κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν ἦτο μισαλλόδοξος, καὶ τοι, ὡς λέγει ὁ ἐπίσκοπος Βύρνετος, τὴν μεσαίαν βαδίζων ὁδὸν μεταξὺ Κοθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων. Κατηγορεῖται δὲ καὶ ἡ ἀπαράδειγματις τοῦ Καρόλου ἀστάθεια καὶ διπροσωπία, δι' ἣν οὕτω περιέπλεκε τὰ πράγματα, ὥστε οὐδέποτε οὔτε τὸ Κοινοβούλιον, οὔτε οἱ φίλοι του ἠδύνατο νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ. Δὲν ἔσπευτο ὄμως καὶ προτερημάτων ὁ Κάρολος, καὶ οὐχὶ μόνον κατὰ τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἦτο παράδειγμα χρηστοφείας, ἀλλὰ καὶ μάθησιν πολλὴν ἔχων, διέπρεπεν ὡς ῥήτωρ καὶ ὡς συγγραφεὺς, ἀπέχων ἐνταυτῷ τῆς σχολαστικότητος τοῦ πατρὸς του.

Περὶ Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς Γραμματολογίας (Συνέχεια Ἰδε φυλλ. Β'.)

Ἡ ἀρχαία φιλολογία, ἦτις, ὡς εἶπομεν, ἀπαρτίζει μέρος τῶν κλασσικῶν ἀρχαιοτήτων, περιλαμβάνει τρία πρώτιστα εἶδη, τούτεστι τὴν Γραμματικὴν, ἦτις οὐ μόνον διδάσκει τοὺς κανόνας εἰς οὓς ὑπόκεινται αἱ γλώσσαι, αἵτινες περιτλήθον εἰς τινὰ σταθερὰν κατάστασιν ἀλλὰ προσέτι μᾶς ἐνισχύει νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρόσοδον (1) αὐτῶν τὴν Κριτικὴν ἐπισημνῆτις ἐγεννήθη περὶ τὸν 15. αἰῶνα, ὅτε τὰ βιβλία τῆς ἀρχαιότητος, ὅσα διέφυγον τὴν κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς ἀμαθείας φθορὰν, περιτλήθον εἰς χεῖρας τῶν περιέργων, ἀλλ' εἰς ἄμορφον κατάστασιν· ἡ Κριτικὴ λοιπὸν συνῆλθε τὰς ἀρχὰς, καθ' ἃς δύναται νὰ κρίνῃ τις οὐ μόνον περὶ τῆς ἀθεντικότητος τῶν ἔργων, ἀτινα φέρουσι διάσημα ὀνόματα τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ προσέτι περὶ τῆς ἀκεραιότητος τινῶν χωρίων, καὶ ἦτις διδάσκει νὰ ἐκλέγῃ τις ἐκ τῶν μαθημάτων τῶν διαφόρων κειμένων τὰ προτιμότερα.

ΣΗΜ. Ἡ μετρικὴ ἦτοι ἡ γνώσις τῶν ἀφορώντων τὴν στιχομερίαν δυνατὸν νὰ θεωρηθῆς μέρος τῆς Γραμματικῆς. Ἡ Προσοδία ἢ ἡ γνώσις τῆς μετρικῆς ἀξίας τῶν συλλαβῶν εἶναι μέρος τῆς Μετρικῆς.

(2) Τὴν Ἑρμηνευτικὴν τέλος ἦτοι τὴν τέχνην τοῦ ἐρμηνεύειν τοὺς συγγραφεῖς ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ὕλην, ἣν πραγματεύονται τὰ ἔργα των, διὰ τῆς ἱστορίας, τῆς Γεωγραφίας, τῆς Ἀρχαιολογίας τῶν Ἀρχαιοτήτων καὶ τῶν φυσικῶν καὶ καθαρῶν ἐπιστημῶν.

Ὡς εἶπωμεν ἀνωτέρω, τὸ πρότυπον εἶναι ὁ ἰδιῶς χαρακτήρ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας. Καὶ τοὶ οἱ Ἕλληνες παρέλαθον παρὰ τῶν ξένων τὰ πρώτα σπέρματα τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τοὶ ἐκεῖνοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ ποιήσις καὶ ἡ φιλοσοφία ἐξ ἀρχῆς ἤχμασαν, κατόικουν τὴν Ἀσίαν καὶ ἦσαν πλησίον ἐθνῶν, ἅτινα εἶχον ἤδη περιέλθει εἰς ὑπατον βαθμὸν διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ πολιτικῆς τελειότητος εἶχον δέκανονικὴν ὠρισμένην θρησκείαν καὶ μυθολογίαν, ὄμως αἱ πρόοδοι τοῦ πολιτισμοῦ παρὰ τοῖς Ἕλλησι ἔλαβον ἰδιαιτέραν πορείαν, ἀνάλογον πρὸς τὸν χαρακτήρα τούτου τοῦ λαοῦ· καὶ τοὶ δὲ φαινομένων εἰς τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν σύστημα ἰδεῶν τινῶν Αἰγυπτιακῶν, Φοινικικῶν καὶ Ἰσως Ἰνδικῶν, ἀνάγκη ὄμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι μεταξὺ τῆς Ἑλλ. Φιλολογίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς παρατηρεῖται ἡ μεγαλειτέρα ἀντίθεση, ὡς καὶ μεταξὺ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν καὶ τῶν ἐθίμων τῶν Ἑλλήνων, ἅτινα ἦσαν ἀντικείμενα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν. Πᾶν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκληρονομήσαν παρὰ ξένων λαῶν, ἰδιοπατήθησαν αὐτὸ οὕτως, ὥστε πᾶν ἔχνος ξένης καταγωγῆς ἐξέλιπεν· ὅτι δὲ προσέθησαν ἦτο τοσοῦτο σημαντικὸν ὥστε τὰ δανεισθέντα ἦσαν ὅλως ἀνεπαίσθητα, καὶ ἐκεῖνοι δὲ, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέκαθεν ὅλως ἀνήκον, δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνωσιν αὐτά. Πρὸ παντὸς δ' ἄλλου ἡ Ἑλλ. Γλῶσσα παρέχει τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀνεξαρτησίας, δι' ἧς ὁ λαὸς οὗτος προήχθη εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολιτισμοῦ, ὅλα δὲ τὰ ἰδιαιτέρα πλεονεκτήματα ὅσα ἔχουσιν ἄλλαι τινὲς γλώσσαι, ἡ Ἑλληνικὴ συνενεῖ ἐν ἑαυτῇ. Ὅποια ὄντως καὶ πόση ἀφθονία λέξεων! ὅποια εὐτυχία εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν λεπτοτέρων ἰδεῶν! ὅποια ἀφθονία καὶ ποικιλία γραμματικῶν τύπων! ὅποια χάρις εἰς τὴν σύνταξιν! ὅποια ἀρμονία εἰς τὴν προφορὰν! ὅποια σταθερότης εἰς τὴν προσφθίαν! ὅποια ποικιλία τέλος εἰς τοὺς ρυθμοὺς τῆς ποιήσεως!

Ἀλλὰ τὸ ἀρχέτυπον τῆς Ἑλλ. Φιλολογίας

ΣΗΜ. Ἡ Κριτικὴ διαίρεται εἰς ὕψλην Κριτικὴν καὶ Κριτικὴν Γραμματικὴν. Αὕτη ἡ Κριτικὴ ἢ τὰ δύο ταῦτα μέρη τῆς Κριτικῆς οὐδὲν ἔχουσι κοινὸν μετ' ἄλλης ἐπίσης φερωνύμου ἐπιστήμης ἦτις προσφῶς ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῆ Ἐκθετικὴ Κριτικὴ· καὶ εἶναι ἐκείνη ἦτις κρίνει περὶ τῆς γραμματικῆς ἀξίας τῶν ἔργων.

εμφαίνεται προσέτι επί των χαρακτήρων ὅλων ἰδίων ὀηλ. τῆς ποικιλίας τῶν τύπων τῆς γλώσσας, ποικιλίων ἀναλόγως τῆς ποικιλίας τῶν συγγραμμάτων, καὶ τῆς ἀμεταβλήτου αὐτῶν ἐφαρμογῆς εἰς τὰ διάφορα εἶδη τούτων, καθόσον ἐξ ἀρχῆς εἰς ἐν ἢ εἰς ἄλλο ἰδιάζον ἀνευ μεσοκαθήσεως τρίτου τινὸς εἶδους συγγραφῆς. Οὐ μόνον δὲ ἀνάμειξις τοιαύτη δὲν συμβαίνει πώποτε ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον οἱ Ἕλληνες ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ περιορίσωσι τὰς παρεκτροπὰς τῆς φαντασίας, ὥστε προσδιώρισαν εἰς ἕκαστον εἶδος ποιήσεως καὶ ἰδιαίτερον μέτρον, ἐξ οὗ δὲν ἐπετρέπετο ἢ ἀπομακρυνθῆναι τις.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας τῆς δόξης των, καθ' ἃς παρέσχον ἡμῖν τοσαῦτα ἔργα τῶν ἀξία τῆς ἀθανάσιας, οἱ Ἕλληνες δὲν ἔφθασαν εἰς ταῦτα, ὡς ἄλλα νεώτερα ἔθνη, διὰ προσπαθειῶν καὶ ἀποπειρῶν ἐπὶ πολλῶ ἀνωφελῶν, μετὰ ἐπίπονον περιστροφὴν εἰς λάθη καὶ ἐσφαλμένας ἀρχάς· ἀλλὰ τὰ υποδείγματα ταῦτα τῶν Ἑλλήνων ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον ἐξ ἀρχῆς τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν τοιαῦτα, ὅποια ἡ Ἀθηναῖα αὐτὴ ἐξῆλθεν ἔνοπλος ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός. Ἦσαν δὲ ταῦτα ὁ καρπὸς τῆς βαθυτάτης ἐκείνης καλαισθησίας καὶ τῆς θαυμασίας ἀφῆς, ἧτις ἐπιδαφιλευθεῖσα αὐτοῖς ὑπὸ τῆς φύσεως, οὐδέποτε αὐτῇ τοῖς ἐπέτρεπε ἢ ἀπατηθῆναι περὶ τὴν γνῶσιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ὠραίου. Ταῦτα τὰ ἔργα τῆς ἀριστοίας προηγήθησαν πάντων τῶν κανόνων, ὅτινες ἴσως δὲν ἦθελον ἐπινοηθῆναι ἀνευ ταύτης· οἱ δὲ φιλόσοφοι σπουδάζοντες αὐτοὺς ἔπειτα ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαγάγῃσι τοὺς νόμους, εἰς τοὺς ὁποίους ἅπαντες οἱ ὀρθοφρονούντες ἀπέδωκαν καὶ ἀποδόδουσιν αἰώνιον φέρον σεβασμοῦ.

Τέλος δὲ καὶ ἄλλος χαρακτήρ δι' οὗ ἡ ἑλλ. φιλολογία διακρίνεται, καὶ τοι ἔχουσα αὐτὸν κοινὸν πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν καὶ δεικνύει ταῦτα ἐνίοτε πολλὴ καθαρώτερα ἔργα, ὑπάρχει ὁ σενοῦς δεσμός καὶ πλήρης ἀναλογία δι' ἧς ἀείποτε ἠνώθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ φιλολογικὰ προϊόντα τῆς εὐφύιας καὶ ἡ κατάστασις τοῦ πολιτικοῦ βίου τούτου τοῦ ἔθνους. Ἀδιάφοροι πρὸς πᾶν, ὅτι δὲν εἶναι πατρις, οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς ἕνα μόνον σκοπὸν ἐπιδιώκουσι, τὴν δόξαν καὶ τὴν ὠφέλειαν τῆς χώρας τῶν. Ὅτι ἂν ὑποπέσῃ εἰς τὰ ὅμματα αὐτῶν προσηλοῖ καὶ ἔλκει τὴν προσοχὴν των ἢ περιέργεια αὐτῶν δὲν προβάλλει περαιτέρω· εὐαρέστως δὲ διατηροῦνται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων τὰς ὁποίας τὰ ἔθιμα καὶ αἱ ἔξεις τῶν συγχρόνων των περιέγραψαν εἰς αὐτούς. Οὕτω δὲ τὸ παρελθὸν τὸ μα-

κάριον ἐκεῖνο παρελθὸν μετὰ τῶν ἀναμνήσεων του καὶ τὸ ἐνεστὸς μετὰ τῆς ἡδονῆς ἦν προσφέρει εἰς τὰ πάντα δι' αὐτούς· τὸ μέλλον δὲν ἐγγίζει τούτους εἰμὴ ἐλαφρῶς· εἶθεν ἀκολουθεῖ, ὅτι ὁ καιρὸς ἐν ᾧ ἕκαστος συγγραφεὺς ἤκμασε, φαίνεται ἐξωγραφημένος, οἷον ἐν κατόπτρῳ· οὕτως εἰπεῖν, ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν κατέλιπεν. Ἡ ἰδιότης αὐτῆ τῶν φιλολογικῶν προϊόντων τῶν Ἑλλήνων καθυποβάλλει συχνάκις εἰς τὴν Κριτικὴν προσδιορισμένα θέματα, ὑπὸ τῶν ὁποίων ὀδηγῆται ἢ κρίσις ἐπὶ τῆς αὐθεντικότητος τῶν ἔργων, μὴ συγχέουσα τούτοις τὰ ὑποβολήματα.

Ἦνα ἐκτιμῆσθαι τις τὴν ἀληθῆ ἀξίαν τῶν προϊόντων τῆς ἀρχαίας Φιλολογίας, ἀνάγκη πᾶσα, ἢ ἀνιχνευθῶσιν αἱ ἀλληλοδιάδοχοι πρόοδοι ἃς ἐποίησαντο αἱ γνώσεις παρὰ τοῖς λαοῖς καὶ νὰ γνωσθῆ ἡ πορεία ἢ ἡ διανοητικὴ καλλιέργεια ἐτήρησε παρ' αὐτοῖς. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πολιτικὰ συμβάντα μεγάλως ἐπενήργησαν ἐπὶ τῶν γραμμάτων, διὰ τοῦτο, ἀνάγκη προσέτι νὰ γνωρίσῃ τις τὰ μὲν, ἢνα κρίνῃ περὶ τῶν δέ.

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας περιλαμβάνει πλέον τῶν εἰκοσιεξ αἰώνων. Ἐν τῷ μακρῷ τούτῳ διαστήματι τοῦ χρόνου ἡ καλαισθησία τῶν ἔθνων ὑπέστη πολλὰς ἀξιοσημειώτους μεταβολάς· διὸ πρέπει ἢ ἀνιχνεῖσθαι τὰς ἐποχάς, καθ' ἃς αἱ μεταβολαὶ αὗται συνέβησαν εἶθεν καὶ ἡ Ἱστορία διαιρεῖται εἰς περιόδους τινάς, ἄλλως ἦθελον εἶσθαι δύσκολον νὰ ἀποφύγῃ τις τὴν σύγχυσιν μὴ ποιούμενος χρῆσιν τοιαύτης διαιρέσεως.

Ἡ πρώτη περίοδος εἶναι ὅλος Μυθική, ἀπὸλυται ἐν τῷ σκότει τοῦ χρόνου, καὶ λήγει εἰς τὴν ἐκπόρθησιν τῆς Τροίας, ἐκ τοῦ ὁποίου συμβάντος ἀρχεται ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία, ἧτις μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης περιβάλλεται ὑπὸ μυθολογικῶν ἀλληγοριῶν.

Ἐκ τῆς δευτέρας περιόδου ἀρχεται ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία, ἧτις ὡς καὶ παντὸς ἄλλου ἔθνους, ἀρχεται ἐκ τῆς ποιήσεως, ἧτις παρ' Ἑλλησι, ἐξ αὐτῆς τῆς γεννήσεώς της ὑψώθη εἰς ὑπατον βαθμὸν τελειότητος.

Ἡ ποίησις, ἡ ἐπική καὶ ἡ λυρική ἐκαλλιέργηθησαν ἐκ τῶν ἀπωτάτων ἐκεῖνων χρόνων μετ' ἐπιτυχούς ἐκβάσεως. Ὅμως δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀληθῆς φιλολογία ἀνευ τῆς τέχνης τῆς πεζογραφίας· καὶ τοι δὲ φαινόμενη ἡ τέχνη αὐτῆ τοσοῦτον ἀπλή, δὲν ἐγνωρίζετο ὅμως ὑπὸ τῶν πρώτων Ἑλλήνων συγγραφέων, ἀλλ' ἐπενοήθη μόνον περὶ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σθλωνος. Ὁ νομοθέτης οὗτος ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὸ περιφνημον αὐτοῦ σύνταγμα, τὸ 549 Π.Χ.

καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀκριβῶς τελειώνει ἢ καθαρώς Ποιητικὴ Περίοδος τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.

Μετὰ τὸν Σθλωνα ἡ Φιλολογία αὐτῆ προέβη γιγαντιαίους βήμασι πρὸς τὴν τελειοποίησιν αὐτῆς. Ἡ τρίτη Περίοδος εἶναι ἡ ἐνδοξοτέρα ταύτης. Ἡ ἐλευθερία ἧς ἀπήλαυον ἅπαντα τὰ μικρὰ κράτη, ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ Ἑλλάς, ἐβόηθη τὰς προόδους της· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἀθηνῶν ἰδίως, τὰ ἦθη καὶ ὁ χαρακτήρ τῶν κατοίκων των συνέτειναν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι τὴν πόλιν ταύτην τὸ κέντρον, οὕτως εἰπεῖν, τῶν καθαρωτέρων νόων. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἔσχεν ἡ πεζογραφία τοὺς περιφημότερους αὐτῆς καλλιέργητας. Ὁ Ἡρόδοτος εἶναι ὁ πρῶτος τῶν συγγραφέων, τοῦ ὁποίου τὸ λεκτικὸν δεικνύει ἀνθηρὸν καὶ μέγαν πεζογράφον. Ἡ τέχνη τῆς εὐγλωττίας, ἡ ῥητορικὴ, ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ Ἱστορία ἤρχισαν τότε, καὶ προσήγγισαν ταχέως εἰς τὴν τελειότητα.

Εἰς τὴν ποίησιν ἡ δραματικὴ διέδωκε τόσον μεγάλην λάμψιν ὥστε, αἱ τῆς λυρικής, τῆς ἐπικής καὶ τῆς διδακτικῆς σχεδὸν ἡμαυρώθησαν ἀπέναντι αὐτῆς. Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος ἐξέπνευσεν εἰς τὴν μάχην τῆς Χερωνείας· ἀπολεσάσης δὲ ταύτης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὴν ἐλευθερίαν της, καὶ ἡ φιλολογία ἀπώλεσε τὴν λαμπρότητά της. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἰσχυρὰ κυριαρχία τῆς μοναρχικῆς Κυβερνήσεως συνεκράσθη ὑπὸ τῆς πολιτικῆς Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα, καὶ δὲν παρήγαγεν ἀξιοσημειώτα ἀποτελέσματα εἰμὴ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, οὕτως ἡμεῖς θέτομεν τέλος εἰς τὴν περίοδον ταύτην καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Ἀλέξανδρος ἀνέλαβε τὰς ἡγίας τοῦ Κράτους 336 π.χ.

Τὰ πράγματα μετέβαλον ὅψιν ἐπὶ τοῦ Ἡγεμόνου τούτου ἐκπεσοῦσα ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ βαθμοῦ, ὃν εἶχε λάβει εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλα ἀνεξάρτητα κράτη, καὶ γενομένη πόλις μιᾶς ἐπαρχίας τοῦ βασιλείου τῆς Μακεδονίας, δὲν παρέσχεν πλέον ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀριστόνοιαν ἢ ἀναπτύξῃ τὰς δυνάμεις της. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἑλλάς ἀπήρτισε μέρος τοῦ Βασιλείου τῆς Μακεδονίας, καὶ κατεσπαράττετο ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν διχονοιῶν. Ἡ Φιλολογία εὖρε τότε καταφύγιον παρὰ τοῖς Πτολεμαίοις. Περὶ τὴν 4ην ταύτην περίοδον ἡ Ἀλεξάνδρεια ὑπῆρξεν ἡ ἔδρα τῶν γραμμάτων καὶ τῶν Ἑλλ. ἐπιστημῶν ἢ μαθησῶν διεδέχθη τὴν εὐφύαν. Αἱ κυρίως ἐπιστήμαι, ἡ γεωγραφία, τὰ μαθηματικά πρὸ πάντων ἢ κριτικῆ ἐφθασαν εἰς τὴν τελειότητα

των. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐξηκολούθησε νὰ ἦναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ φιλολογικῶ κόσμου, ἀφοῦ ἡ Ἑλλάς ὑπέπεσεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων, ὅπερ συνέβη τὸ 146 π.χ. Πρέπει δὲ νὰ τελειώσωμεν τὴν περίοδον ταύτην εἰς τὴν ἄλυσιν τῆς Κορίνθου· καθότι μετὰ τοιοῦτον γεγονός οἱ νέοι κυρίαρχοι τοῦ τόπου τούτου ἐξήσκησαν ἰσχυρὰν ἐπιβροχὴν ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ παρ' αὐτῇ δὲ ὑψώθη ἄλλη ἐφαμίλος, (εἰς τὴν οὐδὲν ἄλλο ἔλειπεν ἴσως πλὴν τῆς γλώσσας) τοσοῦτον τελεία, ὥστε ἡμαύρωσε τὸ σχέδιόν της· ἦτο δὲ αὐτῆ ἡ Ῥωμαϊκὴ Φιλολογία, ἧτις ἤρξατο ἕνα καὶ ἡμισυ αἰὼνα περίπου πρὸ τοῦ Σωτηρίου ἔτους.

Ἡ πέμπτη περίοδος φθάνει ἀπὸ τοῦ 146 π.χ. μέχρι τοῦ 506 μ.χ. Ἐν τῷ διαστήματι τούτων τῶν 4 καὶ $\frac{1}{2}$ αἰώνων, ἡ Ἑλλάς δὲν ἦτο εἰμὴ ἀπλή ἐπαρχία τῆς ἀπεράντου Ῥωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας. Ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοσοῦτον μακρᾶς δουλείας τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐξέπεσεν ἐντελῶς, ἡ δὲ φιλολογία τοῦ ἠσθάνθη μεγάλως τὴν ἐκπτώσιν τοῦ δημοσίου πνεύματος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτήρος. Αὐτῆ εἶναι ἡ λαμπροτέρα τῆς Ῥωμαϊκῆς φιλολογίας ἐποχῆ.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 5ης περιόδου ἡ Ἑλλάς ἐγένετο, ὡς εἰπεῖν, ἡ ἔδρα νέας Μοναρχίας. Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ῥωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας μετετέθη εἰς τὴν πόλιν κειμένην ὅπως εἰς τόπον, ὅστις ἀρχαίως δὲν ἀπέτελει μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἦτο τεθεμελιωμένος ὑπὸ Ἑλλήνων ἀποίκων καὶ περιεκυκλοῦτο ὑπὸ ἄλλων πόλεων, αἵτινες ἐλάλουν τὴν γλώσσάν των. Τάχιστα ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἔπαυσε νὰ ἦναι ἢ τῆς Ἀδλῆς· μετὰ δὲ τὸν 8ον ἢ 9ον αἰῶνα οἱ ἡγεμόνες παρεδέχθησαν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἧτις καθὼ γλῶσσα τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῶν ὑπερχῶν, κατέστη καὶ ἡ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία ἦθελε καὶ πάλιν ἀναθάλλει τότε, ἀλλ' αἱ πρᾶσπάθειαι τινῶν ἡγεμόνων φίλων τῶν ἐπιστημῶν, δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξάξωσι τὸ ἔθνος ἐκ τῆς βαρβαρότητος, εἰς τὴν εἶχε περιπέσει· ὅμως εἰς τὴν Βυζαντινὴν Αυτοκρατορίαν διετηρήθη ἡ φλόξ ἐκείνη τῆς σπουδῆς καὶ τῆς μαθήσεως, ἧτις περὶ τὴν ἐποχὴν τῆς καταστροφῆς τῆς Αυτοκρατορίας ταύτης, γενομένης ὑπὸ τῶν Τούρκων, μετηνέχθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐκεῖθεν ἀναλάμψασα ἐφώτισε τὴν Εὐρώπην ἅπασαν· τὸ γεγονός τοῦτο, ὅπερ συνέβη τὸ 1453 μ.χ. θέτει τέλος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἧτις ἐξέπνευσε μὲν ἐνταῦθα, ἀνεγενήθη δὲ μετὰ νέας δυνάμειος καὶ ζωῆς εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Εὐρώπης.

Αί ἕξ Περίοδοι ὀνομάζονται προσέτι Μυθική, Ποιητική, Ἀθηναϊκή, Ἀλεξανδρινή, Ρωμαϊκή καὶ Βυζαντινὴ.

ΣΜΥΡΝΑΙΚΑ.

Ἐπειδὴ ἡ τῶν παλαιῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἀνεύρεσις καὶ ἐγκατάστασις, ὡς καὶ ἡ τῶν κυρίων, συμφέρει κατὰ πολλοὺς λόγους ἐκάστη Ἑλληνικὴ κοινότητι καὶ πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἅμα ὠφέλειαν καὶ ὑπόληψιν γενικῶς· πολλοὶ δὲ τῶν Σμυρναίων καὶ τῶν ἄλλων ὁμογενῶν ἀγνωστοὶ εἰσέτι, μὴ ἀναγνώσαντες, ἢ ἐλησμόνησαν παρ' ἐλπίδα ὅσα τοπικὰ ὀνόματα τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῶν περιχώρων ἐσημειώσαμεν κατὰ καιροὺς πρὸς γνῶσιν καὶ χρῆσιν αὐτῶν, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον τὸ ἐκθέσαι αὐτὴς αὐτὰ συνοπτικῶς καὶ ἐν τῇ παρόντι μετὰ τινων χρησίμων σημειώσεων, προτρέποντες τοὺς φίλους Σμυρναίους, μάλιστα δὲ τοὺς φιλοκάλους καὶ φιλοπάτριδας τῶν νέων, ἵνα ἐρευνῶσι καὶ εἰσάγῃσιν αὐτὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ κατὰ τὸ δυνατόν, νεολογοῦντες εὐστόχως καὶ ἄλλα χρειώδη κατὰ τὸ ἡμέτερον παράδειγμα καὶ φροντίζοντες ἐπιμελέστερον καὶ δραστηκότερον περὶ τῶν ἀναγκαίων βελτιώσεων ἐκάστου μέρους.

1. ΣΜΥΡΝΑ καὶ ΣΜΥΡΝΗ, ἡ παλαιότητα πόλις, ἀνέκαθεν ἐμπορικὴ, φιλόμουσος, εὐάνδρος, ἀναφερομένη μετὰ τιμῆς οὐκ ὀλίγης ὑπὸ πολλῶν παλαιῶν συγγραφέων. Ἡ πόλις αὕτη κτισθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐκ Θεσσαλίας μετακοινησάντων εἰς τὴν Κύμην Αἰολέων κατὰ τὴν ἐννάτην περίπτου πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, ὠνομάσθη Ναύλοχον ἀπὸ τῆς θέσεως, (τῆς νῦν χυδαῖστί λεγομένης Δαραγάτσι), ὅπου ὑπάρχει ὄρυγμα ἀσφαλῆς. Ἀκολούθως δὲ μετωνομάσθη Σμύρνη ἀπὸ τῶν ἐποικισάντων ἐξ Ἐφέσου Ἰώνων, ὅπου ὑπῆρχε μεγάλη τις συνοικία Σμύρνα λεγομένη ἀπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων. Μετὰ ταῦτα ἡ Σμύρνη προσλαβοῦσα καὶ ἄλλους Ἴωνας ἀποίκους, ἐθεωρήθη πόλις Ἰωνικὴ, οὕσα πράγματι Αἰολικὴ κατὰ τὸ γένος τῶν κατοίκων, ὅπερ καταφαίνεται καὶ ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Ὀμήρου μεταχειριζομένου ἴσως τὴν τότε Σμυρναίαν διαλεκτὸν. Ἡ πόλις αὕτη, οὕσα τειχισμένη καὶ ἀκμάζουσα διὰ τὸν θαθὺν αὐτῆς κόλπον εἰς ἐμπορίαν καὶ γράμματα καὶ τέχνας ἀναμφιβόλως, ἀνέστη γενναίως πρὸς τοὺς Λυδοὺς, εἰσβαλόντας ποτὲ εἰς τὸ τεῖχος καὶ ἀπεδίωξεν αὐτοὺς, τὸ δ' ἥρωϊκὸν τοῦτο παράδειγμα τῶν Σμυρναίων ἐνεθυμίζεν ὁ περιφημὸς Ἀριστομένης, παρορμῶν τοὺς Μεσσηνίους κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν εἰσελθόντων διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Εἶραν, ὡς ἀναφέρει ὁ Πausanias. Ἄλλα

κυριευθεῖσα μετὰ τινὰ χρόνον ὑπὸ τῶν Λυδῶν ἢ παλαιὰ Σμύρνη, ἀγνωστοὺς τὸ πῶς καταστράφη ὀλοτελῶς, οἱ δὲ ἐναπολειφθέντες κάτοικοι αὐτῆς δισκορπίσθησαν εἰς τὰ περίχωρα, ζῶντες· καὶ μὴ ὄν τετρακόσια ἔτη, ὡς λέγει ὁ Στράβων. Ἐπῆλθεν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἐκστρατεύων κατὰ τοῦ Δαρείου μετὰ τὴν ἐν Γρανικῇ μάχῃ, ἐκοιμήθη ἐπὶ τοῦ Πάγου λόφου, ἢ βουνοῦ, καὶ ἀποφασίσας νὰ συνικήσῃ αὐτοῦ ἐκ τῶν κομῶν τοὺς Σμυρναίους, ἐπεμφεν εἰς τὸ μαντεῖον τῆς Κλάρου (Γικαούρκειοῖ), ἐνὸς τῶν ἐπιτελῶν τῆς Κολοφῶνος καὶ ἔλαβε τὸν χρησμὸν τοῦτον.

Τρισμάκαρες κείνοι καὶ τετράκις ἄνδρες ἔσονται, Οἱ Πάγον οἰκήσουσι πέρην ἱεροῦ Μέλῃτος.

Ἡ νέα θέσις δὲν ἀπέχετο πολὺ τῆς παλαιᾶς, χωρισμένη ἀπλῶς ὑπὸ τοῦ Μέλῃτος, καὶ διατῆτο ἡ νέα πόλις ἔλαβεν εὐλόγως τὸ παλαιὸν ὄνομα. Αἱ τοῦ Κηπέτου νεώτατοι τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς Γεωγραφίας χάρται θέτουσι τὴν ἀρχαίαν Σμύρνην κατὰ τὴν προσαρκίαν τοῦ Αἰολικοῦ μυχοῦ γωνίαν, ὅπου σώζονται ὄντως εἰρεῖα καὶ ἄλλα τινὰ τεκμήρια παλαιᾶς οἰκήσεως, ἀνήκοντα ὅμως καὶ ἡμᾶς εἰς ἄλλην πόλιν ἢ τὴν ἀρχαίαν πόλιν τοῦ Πλινίου, ἢ τὴν ὑπὸ Στεφάνου ἀναφερομένην πολίτην, τὸν Σιλλυόν. Ἀσφαλῆς αὐτόθι ναυλοχία κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαίας Σμύρνης δὲν ἔστο δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ διὰ τὴν θέσιν τοῦ τόπου, ὄντος ἀλλήμενος καὶ προσβαλλομένου. ὑπὸ κυμάτων μακρᾶς θαλάσσης, καὶ ἐπομένως δὲν ἤρμοζεν αὐτοῦ ἡ λέξις Ναύλοχον, τὸ πρῶτον δοθὲν τῇ ἀρχαίᾳ Σμύρνη ὄνομα. Ἡ Σμύρνη τοῦ Μεκεδόνοιο ἤρωος, κτισθεῖσα ἐπὶ τοῦ Πάγου, σώζεται μέχρι νῦν, παθοῦσα κατὰ καιροὺς πολλὰ καὶ μεγάλα δεινὰ ἐκ πολέμων, σεισμῶν καὶ βαρβαρικῶν καταστροφῶν, ἀκμάζουσα δὲ ἀεὶ ποτε ὡς φιλέμπορος, φιλότεχνος, φιλόζενος καὶ γραμματισμένη πόλις, καὶ ἐκταθεῖσα σήμερον μέχρι τοῦ Ἀλιπέδου καὶ τοῦ Μέλῃτος. Οἱ Ἕλληνες καὶ νῦν ζωοποιοῦσι τὴν πόλιν ταύτην διὰ τῆς ἐμπορίας, τῶν τεχνῶν, τῆς γεωπονίας καὶ τῆς ναυτιλίας λογιζόμενοι μετὰ τῶν ἐν τοῖς προαστείοις ὑπὲρ τὸ ἡμισυ τοῦ ὅλου τῆς πόλεως πληθυσμοῦ. Ἀμελοῦσιν ὅμως ἀξιοκατακρίτως τὸν ἀναγκαῖον ὀργανισμόν τῆς κοινότητος αὐτῶν, μὴ συγκαλοῦντες τὸ Σύμβουλιον τῆς Δημογεροντείας, ἢ τὴν λεγομένην Δωδεκάδα, καὶ μὴ συστήσαντες εἰσέτι τὰ ἀναγκαῖα Ὀρφανοτροφεῖα καὶ ἄλλα ὠφέλιμα καταστήματα, ἐξ ὧν προάγεται, φημίζεται καὶ εὐτυχεῖ πᾶς λαὸς, καθοδηγούμενος καὶ περιθαλπόμενος ἐπιτηδεῖως ὑπὸ τῶν ἀξίων προκρίτων. Ἡ μεγάλη καὶ ἀξιόλογος κοινότης τῶν νῦν ἐν Σμύρνη ὁμογενῶν ἡμῶν χρειάζεται πρὸς

τοῖς ἄλλοις μεγάλην τινὰ Βιβλιοθήκην πρὸς τὰς μελέτας τῶν λογίων καὶ τὰς συγγραφάς· ἐτι Πολυτεχνεῖόν τι, καὶ ἄδρον προικισμόν τῆς Ἐδωγγελικῆς Σχολῆς, καὶ 5-6 ἐτι ἀλληλοδιδασκτικὰ Σχολεῖα κατὰ διαφόρους θέσεις, κτλ. Πρὸς κατάρθωσιν τούτων πάντων βαθυρόδον μὲν, ἀλλὰ καὶ ταχέως, παρακινούμεν αὐτὴς καὶ ἐνταῦθα τοὺς φίλους Σμυρναίους εἰς συνεννόησιν καὶ ἐπιμέλειαν δραστηκότεραν, καὶ διάθεσιν γενναϊότεραν πρὸς τ' ἀναγκαιότητα εἰς σύστασιν καὶ διατήρησιν καταστημάτων οἰωνόηποτε κοινωφελῶν ἀδρὰ ἀφιερώματα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ κάμνῃσι πρὸς τιμὴν ἑαυτῶν καὶ τοῦ τόπου, ἐὰν περικόπτῃσι τὰς περιττὰς καὶ ματαίας δαπάνας, ἐξ ὧν ἀτιμάζονται καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ τόπος. Ἄς ἀφίνῃσι καὶ ὀλιγότερα εἰς τοὺς ἀναξίους κτλ πολλὰκις ἀχαρίστους κληρονόμους.

2. ΝΑΥΛΟΧΟΝ, τό. Ὁ προσαρκίως τῆς Σμύρνης καὶ ἐντὸς τοῦ Αἰολικοῦ μυχοῦ ἀσφαλῆς ὄρυγμα, κλειόμενος πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῆς Ἄκρας (Πούντας), ὅπου νῦν ἐπισκευάζονται τὰ πλοῖα καὶ πακτοῦνται, ἔτι καλαφατίζονται. Οἱ ἔχοντες τὸ πακτῆριον τοῦτο ὁμογενεῖς ἡμῶν ἐσόμενοι νὰ τελειοποιήσωσιν αὐτὸ τῇ συνδρομῇ ἑταιρίας τινός, ἵνα ἐπισκευάζονται αὐτόθι κατὰ τὴν χρεῖαν καὶ τ' ἀτμήρη τοῦ πλησίον σιδηροδρόμου καὶ ἄλλα ξένα πλοῖα. Ἴδου ἔχουσι οἱ Σμυρναῖοι πρὸς εἰρα εἰσπληροῦν ἔργα γινόμενα εὐκόλως δι' ἑταρισμοῦ, τὰ ὅποια παραδόξως ἀμελοῦσιν.

3. ΑΛΙΠΕΔΟΝ, τό. Θέσις καὶ συνοικία, ὅπου ἡ Ἐκκλησία τοῦ Προδρόμου καὶ ἡ Ἄκρα. Ἡ συνοικία αὕτη σχηματίζεται τώρα κατ' ὀλίγον, καὶ εἰς αὐτὴν συμφέρει νὰ συνοικισθῶσι πολλοὶ ὁμογενεῖς ἡμῶν, θαλασσινοὶ μάλιστα καὶ τεχνῖται καὶ λόγιοι, συνιστῶντες καλὰ Σχολεῖα καὶ Λέσχην. Τοὺς αὐτόθι κατοικοῦντας δύναται οἱ Σμυρναῖοι νὰ λέγωσιν Ἀλιπεδίτας.

4. ΑΚΡΑ, ἡ. Ἡ βορειότερα τῆς πόλεως ἄκρα (Πούντα), ἢ κλεινοῦσα τὸν Αἰολικὸν μυχὸν καὶ τὸ Ναύλοχον καὶ τὸ νεώριον τοῦ σιδηροδρόμου.

5. ΚΟΠΡΙΑΙ, αἱ. Αὐτοῦ πιθανῶς ἔστιν ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀλιπέδου τὸ παλαι, καὶ ὁ τόπος, ὅπου ἐβρίσκοντο αἱ ἀκαθαρσίαι τῆς πόλεως, νῦν δὲ συνοικία ἐκλεκτὴ μεταξὺ Γερανίου καὶ Ἀλιπέδου. Ἴδου, ὡς φαίνεται, εἶχεν ἡ Σμύρνη ἄλλοτε τόπον ἐπιτήδες προσδιωρισμένον εἰς ὑποδοχὴν τῶν ἀκαθαρσιῶν μακρὰν τοῦ οἰκισμοῦ, καὶ ἵνα ἴσως γεμίζονταν κατὰ μικρὸν τὰ τοῦ Ἀλιπέδου τεναγῆ. Ἡ δὲ νῦν Σμύρνη, καὶ περ οὕσα μεγαλειτέρα τῆς παλαιᾶς καὶ χρήζουσα ἐπομένως πλείονος καθαρισμοῦ, μένει ὅμως ἀκαθάριστος δι' ἔλλειψιν δημοτικῆς τινος ἀρ-

χῆς καὶ προνοίας, καὶ πολλὰ αὐτῆς συνοικίαι εἶναι σήμερον ἀληθεῖς Κοπριαί.

6. ΓΕΡΑΝΕΙΟΝ, τό. Θέσις καὶ συνοικία κατὰ τὸ τέλος ἴσως τῆς παλαιότερας Σμύρνης, τῆς ἐπὶ τῶν ἡμετέρων Αὐτοκρατόρων, ὅπου ἦσαν πιθανῶς περιβόλια καὶ δένδρα, συχναζόμενα ὑπὸ τῶν μεταναστεύοντων γερανίων διὰ τὰς πλησίον Κοπριάς, ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν ὀνομασθεῖσα αὕτω.

7. ΠΡΑΤΗΡΙΑ, τά. Ἀγοραὶ κλεισταὶ (μπεζεστένια), συνήθεις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἡ περὶ αὐτὰ θέσις.

8. ΛΙΜΗΝ, ὁ. Θέσις χερσαία ἐντὸς τῆς πόλεως πέραν τῶν Πρατηρίων πρὸς νότον, ὅπου ὑπῆρχε ποτε ὄρυγμα κλειστός, χωσθεῖς ὑπὸ τοῦ περιβόλου Τιμούρου (Γαμερλάνου), ἀρχηγῶ τῶν Τατάρων, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα πρὸς ἀποδίωξιν τῶν Σταυροφόρων, κατεχόντων τότε τὸ παρὰ τὸν λιμένα τεῖχοςμα, τὸ νῦν λεγόμενον κοινῶς Κρομμυδόκαστρον. Ἡ θέσις αὕτη λέγεται τουρκικῶς Ἀλῆ πασά βερανε.

9. ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ, τό. Κτίριον τὸ παλαι καὶ θέσις, ὅπου οἱ παλαιοὶ Σμυρναῖοι ἐγύμναζον τὰ σώματα χάριν ὑγείας καὶ εὐδρωστίας, νῦν δὲ κατοικία τις (Μεγάλαι Ταβέρναι), ὅπου τινὲς τῶν νῦν Σμυρναίων γυμνάζονται εἰς τὴν οἰνοποσίαν καὶ τὴν ἀταξίαν.

10. ΑΡΜΕΝΙΑ, ἡ. Συνοικία τῆς νῦν Σμύρνης, πιθανῶς δὲ καὶ τῆς παλαιότερας, κατοικουμένη κυρίως ὑπὸ Ἀρμενίων. Μετὰ τὸν μέγαν ἐμπρησμόν τοῦ 1845 ἡ συνοικία αὕτη βυμοτομηθεῖσα καλῶς κατέστη μία τῶν ὠραιότερων τῆς νῦν Σμύρνης.

11. ΒΥΡΣΟΔΕΥΣΕΙΑ, τά. Θέσις καὶ συνοικία, (Ταμπάχανα), ὅπου ἴσως καὶ τὸ παλαι, ὡς καὶ νῦν, εἰργάζοντο τὰ δέρματα διὰ τὸ παραβρεῖν ἐκ τοῦ Μέλῃτος ὕδωρ, τὸ ὅποιον ἴσως ἐπὶ τὴν τοῦ πλησίον κήπους καὶ ἔπειτα ἐχύοντο εἰς τὸ Ἀλιπέδον.

12. ΩΔΕΙΟΝ, τό. Θέσις καὶ συνοικία (Ἐπάνω Μαχαλᾶς ἢ Ἄνω Συνοικία), ὅπου κατ' εἰκασίαν ὑπῆρχε τὸ αὐτὸ λεγόμενον κτίριον λαμπρότατον τῆς παλαιᾶς Σμύρνης, ἀναφερόμενον ὑπὸ Στράβωνος. Ἡ καλλίστη αὕτη διὰ τὴν θέσιν καὶ τὸ εὐαερόν συνοικία Ἑλληνικὴ ἔχει τὰ ἀναγκαῖα σχολεῖα καὶ ὠραίαν Ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας θαυμάζεται ἡ ξυλογλυφία. Κειμένη ἐπὶ τοῦ Πάγου, ἀναμφιβόλως ὑπάρχει ἐκ τῶν παλαιωτάτων, ἐπομένως καὶ τῶν εὐγενεστάτων καὶ σωφρονεστέρων. Διὰ ταῦτα παρακινούμεν τοὺς Σμυρναίους, τοὺς ἐνασχολούμενους μάλιστα συνήθως ἐν ταῖς πλησίον ἀγοραῖς μέχρι τῶν

ρηθέντων Πρατηρίων και τῶν Βυρσοδεφείων, νὰ μὴ προτιμῶσιν εἰς οἰκισμὸν ἄλλας χαμηλότερας και πραγματικῶς κατωτέρας συνοικίας, ἀν και πολλοὶ κύριοι και κυραὶ προκρίνωσι ταύτας διὰ λόγους συναταστροφῆς, πολυτελείας, ἐπιδείξεως και διασκεδάσεως. Παντοῦ οἱ Ἕλληνες ἀγαπῶσι τὰ ὑψηλά, ἢ παράλια διὰ τὸ εὐάερον και τὴν θέαν και τὴν ἐντεῦθεν προσγινομένην εὐρῶστίαν τοῦ σώματος και τοῦ νοῦ, και διὰ τὰς τεχνικὰς, ἢ τὰς θαλασσοφυγικὰς ἐπιχειρήσεις. Οἱ τὰ ὑψηλά κατοικοῦντες λαοὶ γίνονται φυσικῶ τῷ λόγῳ και εὐφυέστεροι και ἐμπειρότεροι και φιλοπονώτεροι.

13. ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ, τό. Θέσις και συνοικία (Ναμαζιάχι), μεταξὺ τοῦ Ὁδείου και τῆς Ἀρμενίας, ὅπου τὸ παλαιὸν ὑπῆρχε ναὸς Ἡρακλέους ἐξ οὗ ἐκαυχῶντο, ὅτι κατήγοντο οἱ τῶν Μακεδόνων βασιλεῖς, μετασχηματισθεὶς ἀκολούθως ἐπὶ τῶν Χριστιανικῶν χρόνων εἰς Ἐκκλησίαν περίφημον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Τοῦ ναοῦ τούτου σώζονται μέχρι νῦν στήλαι τινες ὄρθιαι ἐκ λίθου ποικίλου δοκιμίου, παρατηρούμεναι ὑπὸ τῶν περιηγουμένων.

14. ΘΕΑΤΡΟΝ, τό. Θέσις ἐπὶ τοῦ Πάγου πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἡρακλείου και πρὸς νότον τοῦ Βουκόλου, ὅπου ὑπῆρχε τὸ παλαιὸν θέατρον τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου Σμύρνης, τοῦ ὁποῦ σώζονται εἰσέτι ἐρείπια τινά. Κάτωθεν τῆς θέσεως ταύτης πρὸς ἀνατολὰς διέρχεται τὸ κυριώτερον τῆς πόλεως ὑδραγωγεῖον, και οὗ μακρὰν αὐτῆς ὑπάρχει νῦν τὸ ἀγορήπιον και κεραμοποιεῖον τοῦ Γιοβαννάκη, ὁμογενοῦς Καισαρέως. Πλησίον τῆς θέσεως ταύτης τοῦ παλαιοῦ θεάτρου ἀρμόζει νὰ ἔχωσιν οἱ ἡμέτεροι κοινοταφεῖόν τι, ἀνωθεν τοῦ αὐτόθι Ὀθωμανικοῦ και κάτωθεν τοῦ εἰρημένου ἀγορήπιου.

15. ΒΟΥΚΟΛΙΟΝ, τό. Θέσις και συνοικία, ὅπου τὸ παλαιὸν ὑπῆρχε ναὸς Βουκόλου, ἐπισκόπου Σμύρνης, τοῦ ὁποῦ σώζονται τινά ἐρείπια, πανηγυριζόμενα ἐτησίως ὑπὸ τινων Σμυρναίων, τιμώντων τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου. Τὴν θέσιν ταύτην, ἐν ἣ εὐρέθη πολλὴ ὕλη τοῦ παλαιοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ, ἡμέλησαν ἀξιοκατακρίτως ν' ἀγοράσωσιν οἱ Σμυρναῖοι παρὰ τοῦ κατέχοντος και πωλοῦντος αὐτὴν Ὀθωμανοῦ, ἀν και ἀρμόζει νὰ κτισθῇ και αὐτοῦ μικρὰ τις Ἐκκλησία διὰ τοὺς περιουκούντας οὐκ ὀλίγους ὀρθοδόξους ὁμογενεῖς. Ἡ θέσις αὕτη κεῖται κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Πάγου πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἡρακλείου και οὐμακρὰν τοῦ Μέλῆτος.

16. ΟΜΗΡΕΙΟΝ, τό. Θέσις τις, ὅπου τὸ παλαιὸν ὑπῆρχε ναὸς εἰς τιμὴν τοῦ Ὀμήρου, τοῦ πατρὸς τῶν ποιητῶν, τοῦ ἐπονομασθέντος

Μελισσιγενοῦς, ὡς γεννηθέντος παρὰ τῷ Μέλῆτι. Πιθανῶς περὶ τὸ νῦν Πτωχοδοχεῖον (Μορτάκια), ἢ τὸ πέραν τῆς Γεφύρας Ὀθωμανικὸν κοινοταφεῖον, τὸ προσάρκτιον. Περὶ τούτου λέγομεν και ἄλλοτε.

17. ΠΤΩΧΟΔΟΧΕΙΟΝ, τό. Περίβολός τις ἔχων ἐκκλησίαιον, κατοικούμενος δ' ὑπὸ πτωχῶν οἰκογενειῶν ὡς 150, και ἡ θέσις. Αὐτοῦ χρειάζεται Σχολεῖον, τὸ ὁποῖον ἔκτισαν μὲν πέρυσιν οἱ Σμυρναῖοι, ἀλλ' εἰσέτι δὲν συνέζησαν, ὅπερ δυσάρεστον τῇ ἀληθείᾳ, ὡς δεικνύον τὴν περὶ τὰ κοινὰ μικρὰν φροντίδα τῶν νῦν φίλων Σμυρναίων.

28. ΓΕΦΥΡΑ, ἡ. Ἡ κυριώτερα τῆς Σμύρνης γέφυρα, ἡ ἐπὶ τοῦ Μέλῆτος, και ἡ αὐτόθι συνοικία. Τοὺς αὐτόθι κατοικοῦντας οἱ Σμυρναῖοι δύνανται νὰ λέγωσι Γεφυρίτας πρὸς διαστολήν τῶν ἄλλων συμπολιτῶν.

19. ΜΕΛΗΣ, δ. Ὁ παραρβέων τὴν Σμύρνην μικρὸς ποταμὸς, κατερχόμενος ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν τοῦ Κόρακος προπόδων και ἀπὸ τῆς Ἀκριας (Μπὸς-ἀγάς), ἐκβάλλων δὲ προσαρκτίως εἰς τὸν Αἰολικὸν Μυχόν, τὸν και Μελήτιον κόλπον.

20. ΛΑΤΟΜΙΑΙ, αἱ. Θέσις τις μεταξὺ τῆς Γεφύρας και τοῦ παλαιοῦ θεάτρου, ὅθεν κόπτονται λίθοι σχιστώδεις, θραυόμενοι και χρησιμεύοντες εἰς στέγας και ἡλιακά.

25. ΠΑΓΟΣ, δ. Λόφος, ἡ βουνὸν, ἐφ' οὗ ἐκτίσθη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου και ἄχρι νῦν κεῖται ἐν μέρει ἡ Σμύρνη, ὡς προσέπομεν.

22. ΚΟΡΥΦΗ, ἡ. Ἡ τοῦ Πάγου ὑψηλότερα ἄκρα, ἐφ' ἧς ὑπῆρχε και τὸ παλαιὸν τεῖχος και ναὸς Ἀκριαίου Διός. Τὸ παλαιὸν τεῖχος τῆς ἄκρας ταύτης κατασφραγὲν, ἀγνωεῖται πότε και πῶς, ἀνεκτίσθη εὐρυχωρότερον και ὀχυρώτερον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Βατάτση, ὅπερ ἐδήλου ἡ ἐπὶ τῆς πόλης τοῦ τεύχους μεγάλη και ὠραία ἐπιγραφή, τὴν ὁποῖαν κατέσρεψαν, ὡς λέγεται, πρὸ 15 ἐτῶν οἱ παροικούντες Ὀθωμανοὶ, ἔχοντες τὴν ἄδειαν νὰ λαμβάνωσι πέτρας ἐκ τοῦ κρημιζομένου τεύχους, μένοντος ἀχρήστου και φθειρομένου ὁσημέραι.

23. ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ, τό. Θέσις τις ὠραία και ἀξιοσημείωτος ἐπὶ τοῦ Πάγου πρὸς δυσμὰς, ἀνωθεν τοῦ Ἑβραϊκοῦ κοινοταφεῖου. Αὐτοῦ ὑπῆρχε τὸ ἐπὶ Ῥωμαίων ἀμφιθέατρον τῆς Σμύρνης, ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ ὁποῦ εὐρηκαν και μετεχειρίσθησαν πολλὴν ὕλην οἱ Ἑβραῖοι και ἄλλοι τῆς πόλεως ταύτης κάτοικοι.

(Ἀκολουθεῖ. I. A.)

Ὅτι ἐπιβλαβὴς καθόλου τοῖς νέοις

ἢ τῶν μυθιστορημάτων ἀνάγνωσις.

(Συνέχεια ἴδε φυλλ. Γ')

Ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Λειψία πανεπιστημίου K. W. Wachsmuth χαρακτηρίζων τὴν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τῆς παλινορθώσεως μέχρι τῆς σήμερον Γραμματολογίαν εἰς τὸ περὶ ἰσορίας τοῦ ἐκπολιτευμοῦ σοφὸν αὐτοῦ σύγγραμμα (Allg. Culturgeschichte τόμ. 3. σελ. 520) λέγει περὶ μυθιστορημάτων ἐν γενεῖ λαλῶν τὰ ἑξῆς.

„Ἡ εἰσοδος τοῦ Ῥωμαντικοῦ εἰς τὸ μυθιστορημα, ὅπου συνήρρησαν Γερμανικὴ και Ἰσπανικὴ ἐπιρροή, και ἡ κατὰ τοῦ κλασσικοῦ νίκη αὐτοῦ, ἀπετέλεσαν ἐποχὴν. Ἡ Γαλλικὴ Γραμματολογία ὑπῆρξεν ἐνταῦθα τῶν προγενεστέρων οὐσιωδῶς διάφορος. Ὅ,τι δ' ἐξ αὐτῆς προῆλθεν εἶναι μόνον ἐλάχιστον μέρος καθαρὸς χρυσός. Σκωρία συνεσωρεύθη εἰς πλῆθος τὰ μάλις ἀκάθαρτον εἰς τὸ φρικῶδες μυθιστορημα τοῦ Arlinecourt, τοῦ Victor Hugo, τοῦ Balzac τοῦ E. Sue και εἰς τὸ ἄσημον τῆς ἐκφράσεως τοῦ χειραφέτου γυναίου τῆς Md. Dudevant (G. Sand).„

Ὁ δὲ Alexandre Timoni ἐπικρίνων εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ τὸ ἐπιγραφόμενον Tableau synoptique et pittoresque des Litteratures les plus remarquables etc. (Tom. 2. 522) τοὺς διασημότερους τῶν μυθιστορητῶν τῆς Γαλλίας περὶ μὲν τῆς Md. G Sand ἀποφαίνεται οὕτως.

„Quant à la moralité qu'on conteste à cette célèbre romancière nous n'avons pas ici le loisir d'examiner si ces critiques sont fondés ou non. Nous nous contenterons d'observer que Jacques prête le flanc sous ces rapport à la critique.“ τοῦτέστι.

Περὶ δὲ τοῦ ἡθικοῦ τοῦ συγγραφέως τούτου, τὸ ὁποῖον ἀμφισβητεῖται, δὲν ἔχομεν ἐνταῦθα τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον νὰ ἐξετάσωμεν, ἀν οἱ κριτικοὶ οὗτοι ζηρῶνται εἰς λόγους ἢ μὴ θέλομεν εὐχαριστηθῆναι νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ Ἰάκωβος εἶναι τρωτός. Περὶ δὲ τοῦ Balzac ὡς ἐφεξῆς.

„Il s'en faut bien que Balzac soit exempt de défauts.“

Τοῦτέστι ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ ᾔηται ἐξηρημένος τῶν ἐλαττωμάτων.

Περὶ δὲ τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Victor Hugo λέγει ταῦτα.

„Malgré des défauts réels, les romans d'E. Sue se lisent avec plaisir.“

Τοῦτέστι ἀν και περιέχωσι πραγματικὰ ἐλαττώματα, ἀναγινώσκονται τοῦ Σύη. τὰ μυθιστορήματα εὐχαρίστως.

„Περὶ δὲ τῶν τοῦ Paul de Kock τὰ ἀκόλουθα.

„M. Paul de de Kock est l'auteur de plusieurs romans, qui ont trouvé une quantité de lecteurs. Il est à regretter, qu'il se soit permis des passages libres, qui alarment la pudeur.“

Τοῦτέστι ὁ K. Paul de Kok εἶναι ὁ μόνος τῶν μυθιστοριογράφων συγγραφέων, ὅστις εὖρε πολλοὺς ἀναγνώστας τῶν συγγραμμάτων του. Εἶναι λυπηρὸν ὅμως, ὅτι ἐλευθεριάσῃ περὶ τὸ γράφειν παρέχων χωρία τινά, τὰ ὁποῖα ἐμποιοῦσι τρόμον εἰς τὴν αἰδῶν.

Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν μυθιστορημάτων, ἐν οἷς ἐξ ἅπαντος περιλαμβάνεται και τὸ διὰ τοῦ Φιλοκάλου ἐκδιδόμενον, ἐν γενεῖ τὰ ἑξῆς.

„Nous passerons, sous silence les romans, qui se publient de nos jours d'autant plus que la plupart ne valent pas la peine qu'on en parle.“

Τοῦτέστι θέλομεν παρασιωπήσῃ τοὺς μυθιστοριογράφους τῶν ἡμερῶν μας τόσο μᾶλλον, ὅσον οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν (μεταξὺ τῶν ὁποῦ ἐμπεριέχεται ἀναμφιβόλως και ὁ συγγραφεὺς τοῦ μυθιστορηματος τὰ Ἀπόκρυφα τοῦ Λονδίνου) δὲν ἀξίζουσι τὸν κόπον νὰ ὁμιλήσῃ τις περὶ αὐτῶν.

Και ταῦτα μὲν οἱ ἀλλογενεῖς.

Ἐκεῖνοι δὲ τῶν ὁμογενῶν λογίων, οἵτινες δικαίῳ τῷ λόγῳ κατεξάνευσαν κατὰ τῆς ὑπὸ τῶν νέων ἀναγνώσεως τοιούτων ἀσημῶν μυθιστορημάτων, εἶναι ὁ ἀοιδιμος Κοραῆς και ὁ πολυμαθὴς Κ. Ἀσώπιος, ὧν τοῦ μὲν πρώτου τὰ συγγράμματα ἔχει μόνον ἐξ ἀκοῆς, τοῦ δὲ δευτέρου τὰς παραδόσεις, φαίνεται, ὑπνώττων ἦκουσε, τὰ δὲ συγγράμματα, ἀν και κοινότατα, δὲν ἔλαβέ ποτε εἰς χεῖρας του ὁ περὶ Γραμμάτων γνωματεύων Συντάκτης τοῦ Φιλοκάλου. Ἄς ἀκούσῃ λοιπὸν τί λέγουσι και οὗτοι περὶ τούτου.

„Ἐτίς ὁ τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ἀθρίγκης ἐπίσκοπος, ὅστις ἔγραψε περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τοιούτων συγγραμμάτων, τὰ ὁποῖα οἱ Εὐρωπαῖοι, ὡς θέλομεν ἰδεῖ μστ' ὀλίγον, ὀνομάζουσι Ῥωμανά, ὀρίζει τὸ εἶδος τοῦτο, “Πλαστὴν ἰσορίαν, ἐρωτικῶν παθημάτων, γραμμένην ἐντέχνως, εἰς λόγον πεζόν, πρὸς ὠφέλειαν και ἡδονὴν, τῶν ἀναγινωσκόντων,“ Ἄλλ' ὁ δριμύς οὗτος ἀποθλέπει μόνον τῶν Ἑλλήνων τὰς πλαστὰς ἰσορίας τῶν ἐρωτικῶν παθημάτων, ἐπειδὴ εἰς

Τὸς ἑμετέρους καιροὺς εἶδομεν τοιαῦτα συγγράμματα, εἰς τὸ ὅποια ὁ ἔρωσ ἢ δὲν ἔχει χώραν οὐδεμίαν ἢ δὲν ἀναφέρεται, πλὴν ἐπεισοδικῶς καὶ ἐν παρόδῳ· δευτέρον ἐλάττωμα τοῦ ὀρισμοῦ ἴσως εἶναι καὶ τὸ „ πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀναγινωσκόντων“, ἐπεὶδὴ ἀποκλείει πολλὰ τοῦτου τοῦ εἶδους συγγράμματα καὶ παλαιὰ καὶ νέα, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγνωσις ἀπώλειαν καὶ ὄχι ὠφέλειαν, δύναται νὰ προξενήσῃ. Ἄλλ' ὅμως καθὼς τὸν ἡλίθιον ἢ τὸν μαινόμενον, μ' ὄλον ὅτι ἀφ' ὅσα συγκροτοῦν τὸν ἄνθρωπον, ἄλλο δὲν ἔμεινεν εἰς αὐτοὺς παρὰ τὴν μορφήν, δὲν ἀποκλειόμεν διὰ τοῦτο ἀπὸ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, εὐλόγον ὡσαύτως φαίνεται ἡ ἀφήσωμεν εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦ εἶδους καὶ τὰ τοιαῦτα ἀχρεῖα συγγράμματα, ἀρκούμενοι εἰς τὸ νὰ μακρύνωμεν ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν τοὺς νέους καθὼς τοὺς παραγγέλομεν νὰ μὴ πλησιάζωσι τοὺς μαινόμενους. „ (Ἡλιοδῶρ. Αἰθιοπ. Τόμ. Α' σελ. β'. τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολ.).

Ὁ δὲ Κ. Ἀσιώπιος, ἀφοῦ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων σελ. 543. εἶπεν, ὅτι τὰ τραγικὰ μυθιστορήματα, ὧν ὑπερπλημμυρεῖ σήμερον ἡ Εὐρώπη, ἐν ᾧ δὲν καθησυχάζουσι τὸν νοῦν, ταραττόντα τὴν καρδίαν, ἀφίνουσι αὐτὴν εἰς ἀνήσυχον καὶ ταραχώδη κατάστασιν “ διὰ ἡ ἀποτρέψῃ τοὺς νέους τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν προσθέτει περαιτέρω σελ. 598 ἐξ ἐπικρίσεως Ἀγγλοῦ τινος συγγραφέως τοῦ Ῥωμαντικοῦ τὰ ἐξῆς περὶ τῶν δύο διασημοτέρων αὐτοῦ ποιητῶν (τῶν αὐτῶν καὶ μυθιστοριογράφων) Victor Hugo καὶ Alexandre Dumas.

„Ὡς καθαρὰ ἔργα τῆς τέχνης ἐξεταζόμενα τὰ δράματα ταῦτα εἶναι πολλῶν καὶ μεγάλων ἑλλειμμάτων γέμοντα· οὐδὲν ὀλιγώτερον νέον παρὰ τὰ ἐν αὐτοῖς καινοφανῆ, οὐδὲν δουλικώτερον παρὰ τὰς αὐτῶν ἐλευθερίας, οὐδὲν τοσοῦτον ἀπειλητικὸν καὶ ἐπιφοβόν, ὅσων τὰ τούτων ἀλλόκοτα, καὶ φαῦλα. Νοθεῖα, ἀποπλάνησις, ἀρπαγή, μοιχεία, καὶ αἰμομιξία εἶναι τὰ ἐλατήρια ἐγγειρῶν, δηλητήριον καὶ προαγωγή εἶναι τὰ μέσα. Αὕτη εἶναι ὅλη ἡ μουσικὴ αὐτῶν κλίμαξ.

“ Ἐκ τῶν γυναικείων χαρακτήρων εἰς 10 δράματα τῶν δύο τούτων μεγάλων δραματικῶν οἱ ὀκτὼ παριστώσι μοιχαλίδας, οἱ πέντε πόρνας διαφόρων βαθμῶν καὶ ἀποπλανήσεως θύματα· οἱ ἕξ, δύο τῶν ὁποίων παρ' ὀλίγον ἐπὶ σκηναῖς ἐκλογεῦνται· τέσσαρες μῆτέρες ἐρωτεύθησαν εἰς τοὺς υἱοὺς ἢ γαμβροὺς των καὶ ἐπὶ τριῶν παραδειγμάτων ἡ ἀμαρτία ἐπληρώθη. Ἐνδεκα ἄνθρωποι μαιφονοῦνται κατ'

εὐθείαν ἢ πλαγίως ὑπὸ τῶν ἐρωμένων. Εἰς ἕξ τῶν δραμάτων τούτων οἱ ἕξοχοι ἄρβενες χαρακτήρες παριστώσι νόθους ἢ ἐκθέτους. Καὶ πᾶσα ἡ σωρεία τῶν φρικαλέων τούτων εὐρίσκειται συμπεφορημένη εἰς δέκα δράματα δύο ποιητῶν !!!

Μὲ τοιούτων συγγραμμάτων μεταφράσματα ζητοῦσι πολλοὶ, αἵτινες καυχῶνται εἰς τὴν φιλοπατρίαν των, νὰ ἠθοποιήσωσι τὴν ἔτι ἀδιάπρασον ἡμῶν κοινωνίαν καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι ἂν τὸ κακὸν προβῇ, θέλουσι τάχιον ἢ βράδιον συντελέσει μόνον πρὸς ὄλεθρον αὐτῆς καὶ οὐδὲν πλεόν.

Ἄλλὰ καὶ ἐσχάτως ὁ γνωστὸς εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον διὰ τὴν πολυμαθειαν αὐτοῦ κύριος Ν. Κ. Ι. Σαρῖπολος, ὅστις ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν ἐδίδαξεν ὡς καθηγητῆς τῆς Νομικῆς τὴν αὐτὴν ἐπιφέρει κρίσιν περὶ τῶν μυθιστορημάτων λέγων.

„Ἄν ἀληθές ἐστιν ὅτι ἀπὸ τῶν ἔργων ἐκάστου ἀσφαλῶς κρίνονται αἱ κλίσεις καὶ διαθέσεις αὐτοῦ, δυνάμεθα ἐπίσης πρὸς τῶν πολιτῶν τὰ ἔργα ἐμβλέποντες νὰ εἰκάζωμεν περὶ τῶν ῥοπῶν τοῦ ἔθνους, διότι, κατὰ Πλάτωνα, ἡ πόλις πολλαπλοῦς τίς ἐστιν ἄνθρωπος. Εὐχαρίστως λοιπὸν προσδίδομεν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι, ἥτις ἀπὸ τινος ἤδη χρόνου τριετίας περίπου φαίνεται ἀνακλύπτουσα ὡς ἀπὸ τινος ναρκώσεως, ἥτις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατέλαβεν αὐτήν. Οἱ παρ' ἡμῶν ὀλίγοι ἔτι, δοκιμώτατοι εἰς πρωτοτύπους συγγραφὰς καταγίνονται, οἱ δὲ νέοι ἀντὶ τοῦ κατατρίβειν τὸν καιρὸν εἰς μεταφράσεις μυθιστορημάτων, αὐτοῖτε ἐκφραυλιζόμενοι καὶ τῆς πολιτείας τὰ ἤθη ἐκφραυλιζόντες, ἐπιδίδονται εἰς μεταφράσεις συγγραφέων σπουδαίων αὐτοῖτε διδασκόμενοι καὶ τοὺς ἄλλους φωτίζοντες. „ (Ἰδε φυλλ. Σ Κ Θ τῆς Πανδώρας.)

Ταῦτα εἶχομεν νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν μυθιστορημάτων καὶ ἠλπίζομεν, ὅτι ἠθέλαμεν πείσει τὸν συντάκτην τοῦ Φιλοκάλου νὰ παύσῃ προσφέρειν αὐτὰ ὡς καθημερινὴν ἀνάγνωσιν τοῖς ἀπείροις νέοις καὶ νέαις, ταῖς χρησαῖς τῆς πατρίδος ἐλπίσιν. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὗτος καὶ πρὶν ἀκόμη τελειώσωμεν τὸ περὶ τούτου ἀρθρῖδιόν μας, εἰς τὸ τελευταῖον φυλλάδιον τοῦ Φιλοκάλου ἐπιτίθεται μανιωδῶς καθ' ἡμῶν, δεικνύων σημεῖα ὄλως ἀπονενοημένου ἀνθρώπου, ὡς συκοφαντῶν καὶ προσβάλλων ἡμᾶς ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θρησκείαν παύομεν κρίνοντες αὐτὸν καὶ εὐσχήμονος ἀπαντήσεως ἀνάξιον.

Ὁ Ἀσὴρ τῆς Ἀνατολῆς περὶ τῆς Ἀποθήκης τῶν ὠφελίμων γνώσεων.

Μετ' εὐχαριστήσεως ἀνέγνωμεν μέχρι τοῦδε τοὺς τρεῖς πρώτους ἀριθμοὺς τῆς “ Νέας Ἀποθήκης τῶν ὠφελίμων Γνώσεων, „ ἐκδόσμενης ἐν Σμύρῃ, καὶ δὲν δυνάμεθα εἰμὴ νὰ συγχαρῶμεν τοὺς συντάκτας αὐτῆς διὰ τὰς ὁποίας εἶδσαν ὅτις ἀρχάς, καὶ τὰς ὁποίας φαίνονται ὅτι καὶ σκοπὸν καὶ θέλησιν ἔχουσι νὰ τηρήσωσιν. Ἄς μὴ ἀποθαρβύνωσιν αὐτοὺς τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔργου, αἱ ἴδιαι αὐτῶν ἐλλείψεις, καὶ τὰ προσκόμματα, ἅτινα θέλουσιν ἀπαντᾶ κατὰ παν βῆμα τῆς πορείας αὐτῶν· ἀλλ' ἄς ἐπειμείωσι βαδίζοντες τὴν ὁδοῦν ἐχάραξαν ὁδοῦν, καὶ ἄς ὡς βέβαιον, ὅτι αὕτη θέλει φέρεται τέλος πάντων αὐτοὺς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν.

ΠΕΡΙ ΦΟΓΟΥ ΚΑΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΣ.

Ἐκ τῶν τοῦ Κ. Οἰκονόμου.

Ὅσον διὰ τὸ ἕτερον τοῦ ἐπιδοκτικικοῦ μέρος, τὸν ψεκτικὸν χαρακτήρα, εὐχομαί, φίλοι, νὰ μὴ καταστήσῃτε ποτε εἰς ἀνάγκην νὰ ψέξητε μὴδὲνα. Μοῦσα κακολόγος ποτε μὴ λαλήσῃ διὰ τῶν χειλέων σας.

Στῆν ἄμεινον τὰ σχρά· μὴδὲ Μοῦσά μοι

Γένειτ' ἀσιδὸς, ἥτις ὑμνήσει κακά. (1)

Ὁ φόγος εἶναι ἔργον ὄχι μόνον ἀηδὲς καὶ πικρὸν, ἀλλὰ καὶ βαρὺ, καὶ δύσκολον ἐν ταῦτῳ· διότι εἰς κανένα ἄλλον δὲν παραγγέλλει τόσον αὐστηρῶς ὁ θεὸς τὸ γινῶθι σαυτὸν, παρὰ εἰς τὸν, ὅστις μέλλει νὰ ψέξη τοῦ πλησίον του τὰς ἀμαρτίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐὰν αὐτὸς δὲν καθαρῶν, γίνεται κήρυξ τῶν ἰδίων ἐλαττωμάτων, μισητὸς ἐπίσης καὶ δι' ἀναίδειαν καὶ διὰ κακοήθειαν, γράφων αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ καταδίκην, καθὼς ποτε ὁ τύραννος Διονύσιος, ὀνομάζων γέλωτα τῆς Σικελίας τὸν Γέλωνα, ἐκίνει καθ' ἑαυτοῦ μεταξὺ τῶν φρονίμων ἀσθεσον καὶ δίκαιον γέλωτα (2). Ἐπειτα, ὅσον καθαρὸς ἂν ὑποτεθῇ ὁ τοῦ φόγου πατήρ, τότε μόνον ὁ φόγος του συγχωρεῖται, ὅπου τὸν γίνηται χάριν τῆς ἀρετῆς πρὸς διόρθωσιν τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ ψεγομένου αὐτοῦ, καὶ τῶν ἀχροατῶν τοῦ λόγου, ὄχι πρὸς ἐκδίχσιν ἀγενῆ καὶ θηριώδη χορτασμὸν μέσους. Ἄλλὰ καὶ τότε πρέπει νὰ γίνηται σωφρόνως καὶ φιλανθρώπως, καὶ μὲ τόσῃ οἰκονομίᾳ, μὲ

ὄσῃν καὶ ὁ ἔμπειρος ἰατρός μαλακὰν χεῖρα προσβάλλων,

τρῶμα ἔλκεος ἀφριπολεύει (4)

καὶ ἐξάγει μόνον τὸ ἔμπυον χωρὶς νὰ βλάβῃ τὴν σάρκα. Λοιδορία δὲ βωμολοχικαί, ὅσαι δὲν ἀποθλέπουσιν εἰς διόρθωσιν, ἀνήκουσι μᾶλλον εἰς ψυχὰς μοχθηρὰς, αἵτινες ἐπιθυμοῦσιν νὰ τρέφωσιν μετὰ τὰς εἰς τὸν πλησίον τῶν ὕβρεις, καθὼς τὰ ὄρνεα μετὰ κρέατα τῶν θνησιμαίων. Τῶν τοιούτων ψογερῶν ἀνθρωπίσκων τὸ κέρδος εἶναι ἡ διηνεχὴς τοῦ ὀνόματος αὐτῶν βλασφημία, καὶ δικαιοτάτη ἀποτροφή καὶ ἀπ' αὐτὰς τὰς φιλανθρωποτάτας ψυχὰς, ἥτις πρέπει νὰ σωφρονίσῃ καθ' ἕνα, καθὼς περὶ τοῦ Παρίου Ἀρχιλόγου μελωδεῖ τοῦ Θηβαίου μελοποιῦ ἡ ἡμερωτάτη Μοῦσα.

... Ἐμὰ δὲ χρεῶν
φεύγειν δάκος ἀδινὸν κακῆγορίαν
εἶδον γὰρ ἐκάς ἐὼν, τὰ πόλλ'
ἐν ἀμηχανίᾳ
ψογερὸν Ἀρχιλοχὸν βαρυλόγους ἔχθεισι πινόμενον. (2)

Καὶ εἰς αὐτὸν ἴσως τὸν Δημοσθένην πολὺ περισσοτέραν δόξαν φέρει ἡ σεμνότης, μετὰ τὴν ὁποίαν ἔγραψε τοὺς Φιλιππικούς του, παρὰ τὰ τὰ ὅσα εἰς τοὺς Δικανικούς του διέσπειρε ὀριμώτατα σκόμματα, τὰ ὅποια συνηθίζουσι νὰ πληγῶσιν τοὺς λέγοντας μᾶλλον παρὰ τοὺς ἀκούοντας (3).

Ἄλλ' ἐὰν ὁ δικαίως γινόμενος φόγος εἶναι τόσον ἐπικίνδυνος, τί πρέπει νὰ εἴπωμεν διὰ τοὺς ἀγρίους συκοφάντας, τῶν ὁποίων ἡ φονικὴ γλώσσα κατασπαράσσει ἀνιλεῶς ὅντινα τύχη, οὔτε Σωκρατικὴν ἀρετὴν σεβομένη, οὔτε γῆρας Νεσόρειον αἰδομένη, οὔτε νεκροὺς λυπούμενη, οὔτε ζῶντας ἐντρεπομένη, ἀλλὰ καὶ ὅσα γαίης νέρθεν καὶ ὅσα ὑπὲρ νερθεν ἀναιδῶς καταπατοῦσα, καὶ τρομερῶς βλασφημοῦσα, καὶ κατὰ πάντων ἐπίσης τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄττουσα καὶ λυσσῶσα.

Μαινόμενον, τυκτὸν κακὸν, ἀλλοπρόσαλλον (4)

Εἰς τοιαύτην βαρείαν νόσον εὐχομαί νὰ μὴ περιπέσῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς μου, καὶ πολλῶν μᾶλλον ἀπὸ σᾶς, ὦ φίλοι, τῶν ὁποίων

1) Πιτδ. Πυθ. Δ.

2) Αὐτ. Πυθ. Β.

3) Πλουτ. Πολιτ. περὶ ἀγγ.

4) Ἰλιάδ. Ε. 831.

1) Ἰλιάδ. Κ. 249.

2) Εὐριπ. Τρωάδ. 384.

ἡ εὐσομία καὶ σεμνότης περὶ τοὺς λόγους θέλει εἶσθαι πάντοτε ἀχώριστος ἀπὸ τῆς περὶ τὰ ἥθη κοσμιότητος καὶ χρηστότητος. Καὶ ταύτην τὴν σεμνότητα, παρακαλῶ, νὰ ἐξασκήητε καὶ εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλους συνδιατριβὰς καὶ συνδιαλέξεις, ἀποφεύγοντες τὰς ἔριδας καὶ φιλονεικίας, μέσα εἰς τὰς ὁποίας κυλιάνται τῶν παλαιῶν σοφιστῶν οἱ νεώτεροι ὁπαδοί. Δὲν εἶναι ἡ παροῦσα τοῦ γένους ἡμῶν κατάστασις, ὧ φίλοι, τοιαύτη, ὥστε νὰ δαπανᾶται ἡ νεότης εἰς τὰς λύσεις τῶν σοφισμάτων καὶ ἀποριῶν τῆς διαλεκτικῆς. Ἄφετε τοὺς κηφήνας, ὅσοι ποτὲ δὲν ἔβαλον κατὰ νοῦν νὰ ὠφελήσωσι τὴν πατρίδα, τούτους ἄφετε, λέγω, νὰ σπαράττωσι καὶ νὰ σύρωσι ἀλλήλους μὲ τὰς λογομαχίας, ὡς τὰ σκυλῆκια, καθὼς ἄριστα τὰς ἐπαρωμοίασεν ὁ Πλάτων 1), ἐξοδεύοντες τὰς μελέτας τῶν εἰς κομπολογίας νοῦ καὶ φρενῶν κενὰς, διὰ τὰς ὁποίας οἱ ἀθλιώτεροι ἐξ αὐτῶν καυχῶνται πολλάκις, τὸ χειρότερον, τοξοποιοῦντες τὰς ἀφρῦς κατὰ τὸν Κωμικὸν 2), καὶ ἀπαγγέλλοντες σοβαρῶς δόξηνά τινα λεξίδια, διὰ νὰ ἐπιδειχθῶσι μόνον, καὶ νὰ φανῶσι ὅτι εἶναι τινες, καθὼς πολλοὶ ἀνόητοι ὀψίπλοιοι περιέρχονται μετροῦντες τὰ ὀλίγα τῶν ἀργύρια ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων, διὰ νὰ φανῶσι πλοῦσιοι 3). Σεῖς δὲ, φίλοι, φιλοτιμηθεὶς πάντοτε, ὅχι τίς τίνα νὰ ὑπερβῆ εἰς τὴν περὶ τὰς ζητήσεις φιλονεικίαν, ἀντικοκχίζοντες πρὸς ἀλλήλους, ὡς οἱ πετεινοὶ, ἀλλὰ τίς νὰ γείνη μᾶλλον χρησιμώτερος καὶ ὠφελιμώτερος εἰς τὸν πληθόν του, ἀμιλλώμενοι περὶ ἀρετῆς καὶ τῶν καλῶν φρονημάτων, καὶ διαλεγόμενοι μὲ διαλέξιν τῶν πραγμάτων καρποφόρον, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ μόνον ἀληθῶς διαλέγεσθαι 4) καὶ προθύμως μὲν κοινοποιούντες ὅ,τι καλὸν ἕκαστος ὑπὸ τῆς ἀναγκάσεως θησαυρίσῃ, συμφώνως δὲ καὶ κοσμικῶς συσχεπτόμενοι περὶ ὧν ἀπορεῖτε, καὶ τὴν λύσιν αὐτῶν ὁμοθυμαδὸν συζητοῦντες· διότι οὕτω θέλετε τὴν εὐρεῖν καὶ βεβαιώτερα καὶ εὐκολώτερα.

Σύν τε δὲ ἔρχομένω· καὶ τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησε, Ὅπως κέρδος ἔῃ· μῶνος δ' εἵπερ τε νοήσῃ, Ἀλλὰ τε οἱ βράσσων τε νόος, λεπτή δέ τε μῆτις 5).

1) Πολιτ. Δ.
2) Ἀριστοφ. Αυσιτρ. 3.
3) Ταῦτα γὰρ τὰ νοήματα πολλὴν μὲν ἐρημίαν νοῦ καὶ φρενῶν ἀγαθῶν, πολλὴν δὲ τερβρίαν καὶ τρωμίαν ἐν ταῖς σχολαῖς πεποιήκε τῶν μειρακίων. Πλουτ. περὶ τοῦ ἀκ. καὶ περὶ τοῦ πῶς ἄντις αἰσθ. προκόπτ.
4) Ἐφη δὲ καὶ τὸ διαλέγεσθαι ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ συνόντα κοινή βουλευέσθαι διαλέγοντας κατὰ γίνη τὰ πράγματα. Εὐνοφ. Ἀπομν. Δ. σ. 12.
5) Ἰλ. Κ. 224, καὶ Ἀριστοφ. ἤθικ. Νικομ. Β. σ.

Ὅ,τι φεύγει τοῦ ἐνός τὴν ὀνόνοιαν, ἐμποροῦσι νὰ τὸ ἴδωσι τῶν πολλῶν οἱ ὀφθαλμοῦ οὕτως ἔκαμνε τὰς μελέτας τοῦ ὁ Σωκράτης 1) οὕτω συνεβούλευε νὰ τὰς κάμνωσι οἱ μαθηταὶ τοῦ οὔτω, φίλοι μελετᾶτε καὶ σεῖς, συνάγοντες ἀπὸ τῶν κήπων τῶν συγγραφέων πᾶν ὅ,τι καλόν, ὅ,τι χρήσιμον καὶ καθαρτικόν μὲν τῶν ἀνθρωπίνων κηλῶν, θρεπτικὸν δὲ τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ὀρθῶν φρονημάτων αὐξητικόν. Σύμφωνως τοῦτοι καὶ ἡ ἐξῆς ῥῆσις.

“By taking revenge of an injury, a man is only even with his enemy; by passing it over, he is superior.” Τοῦτέστιν

Ὅστις ἐκδικεῖται ὕβριν καθίσταται ἴσως τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ· παραβλέπων δὲ αὐτὴν εἶναι ἀνώτερος.

Ο ΠΟΙΜΕΝΟΠΑΙΣ.

Ἄβδᾶς ὁ ἐπονομασθεὶς μέγας, βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἐξελθὼν ποτε εἰς κωνήγιον ἀπεπλανήθη εἰς τόπους δυσβάτους. Ἦλθε λοιπὸν εἰς ὄρος τι ἐπὶ τοῦ ὁποίου ποιμενόπαις τις ἔθροσκε τὰ ἑαυτοῦ ποίμνια. Ὁ παῖς ἐκάθητο κάτωθεν δένδρου τινὸς καὶ ἔπαιζε τὸν αὐλόν. Ἡ γλυκεῖα μελωδία τοῦ ἄσματος καὶ ἡ περιέργεια προσελκυσαν τὸν βασιλέα πλησιέστερον τὸ γαλήνιον πρόσωπον τοῦ παιδὸς ἤρρεσκεν εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἠρώτησε περὶ διαφόρων πραγμάτων, καὶ αἱ ταχέαι καὶ εὐσοχοὶ ἀπαντήσεις τοῦ παιδὸς, ὁ ὁποῖος εἶχεν αὐξηθῆ χωρὶς διδασκαλίας παρὰ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ, ἐξέπληξεν τὸν βασιλέα. Ὅτε δὲ ὁ βεζύρης αὐτοῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, “Εἶπέ μοι βεζύρη, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, πῶς εὐρέσκες τὰ παιδία τοῦτοι;” Ἀφού δὲ ὁ βεζύρης ἐπληρώσασεν, ἐξηκολούθησεν ὁ βασιλεὺς τὰς ἐρωτήσεις αὐτοῦ, καὶ τὸ παιδίον ἀπεκρίθη πρὸς ὅλας εὐσοχώτατα. Τὰ ἀπτόητον τοῦ παιδὸς, ἡ ὑγιής αὐτοῦ κρεῖσις καὶ ἡ καθαρότης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἡ ἀπεικονισμένη ἐπὶ τοῦ γαλήνιου προσώπου του, τοσοῦτον ἐθέλξαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν βεζύρη, ὥστε ἀπεφάσισεν ὁ βασιλεὺς νὰ συμπεριλάβῃ καὶ ἐκπαιδεύσῃ αὐτόν, ἵνα ἴδῃ τί ἤθελε προκύψει ἐκ ταύτης τῆς φυσικῆς εὐφυΐας ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς τέχνης.

Καθὼς τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ, τὰ ὁποία ὁ κηπουρὸς ἐκρίζονει ἀπὸ τῆς σκληρᾶς καὶ ἀκατεργάστου γῆς ἵνα φυτεῖσθαι αὐτὰ ἐντὸς τοῦ καλλιεργημένου κήπου, ἐν βραχεῖ χρόνῳ καὶ ταχέως αὐξάνουσι καὶ λαμβάνουσι ζωηρότερον χρῶμα, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ παιδίον ἐκπαιδευόμενον

1) Εὐνοφ. Ἀπομν. Α. σ. 14.

μορφοῦται ἀνεπαισθήτως εἰς τέλειον ἄνδρα μετὰ μεγάλων ἀρετῶν κεκοσμημένον.

Τὸ παιδίον ἐγίνετο κατ' ἐκάστην διὰ τὰς προθέτους αὐτοῦ ἀγαπητότερον εἰς τὸν βασιλέα, μεχρὶσοῦ ἀνδρωθὲν κατεστάθη θησαυροφύλαξ τοῦ βασιλέως, ὀνομαζόμενος Ἀλῆ Βέκ.

Ὁ Ἀλῆ Βέκ εἶχεν ὅλας τὰς ἀρετὰς ἀνεπιληπτος εἰς τὰ ἥθη αὐτοῦ, πιστὸς καὶ συνετὸς εἰς τὸ ἀξίωμα του, ἐλευθέριος καὶ μεγαλόψυχος πρὸς τοὺς ξένους, εὐάρετος πρὸς πάντας, ὅσοι τυχόν παρεκάλουν αὐτὸν περὶ ὑποθέσεώς τινος, καὶ ἐνταῦτῳ ἐκεῖνος, ὁ εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως, ἦτο ἡ αἰδήμων ταπεινοφροσύνη. Ὅ,τι ὅμως κατ' ἐξοχὴν διέκρινεν αὐτὸν μετὰ τῶν Περσῶν, ἦτο ἡ ἀφιλοκέρδειά του· διότι οὐδέποτε ὑπεχρέωσεν ἄλλον τινα χάριν ἑαυτοῦ νὰ ἐκτελῆ τὸ ἔργον του. Αἱ ἀγαθαὶ αὐτοῦ πράξεις εἶχον τὴν καθαρωτάτην πηγὴν, τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ γίνηται ὠφέλιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἄλλ ὅμως, ἂν καὶ εἶχεν ὅλας τὰς ἀρετὰς ταύτας, δὲν ἠδονήθη νὰ ἀποφύγῃ τὰς συκοφαντίας τῶν αὐλικῶν, ὅτινες μετὰ κρυφίου φθόνου ἐθεώρουν τὴν ὑψώσιν του. — Οὗτοι ἔστησαν εἰς αὐτὸν διαφόρους παγίδας, καὶ ἐπειράθησαν νὰ καταστήσωσι αὐτὸν ὑποπτον παρὰ τῷ βασιλεῖ. Ἀλλ' ὁ Σάχ Ἀβδᾶς ἦτο ἡγεμῶν σπανίων προτερημάτων.

Ὑπόψια καὶ δυσπιστία ἦτο πρὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ψυχὴν πολὺ μικρά, καὶ ὁ Ἀλῆ Βέκ διέμεινεν ἐν ὑπολήψει καὶ ἡσυχίᾳ, ἐφ' ὅσον ὁ μεγαλόψυχος αὐτοῦ προσάτης ἔζη.

Κατὰ δυστυχίαν ἀπέθανεν ὁ μέγας οὗτος βασιλεὺς, καὶ ὁ Σάχ Σερέφη, διαδεξάμενος αὐτόν, ἐφάνετο ὅτι ἐπιθέσθαι διὰ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ τὰ δίκαια παράπονα τῶν ὑπηκόων του.

Ἦτο ὅλος ἐναντίος τοῦ προκατόχου του, πλήρης δυσπιστίας, ὀμότητος καὶ φιλαργυρίας. Τοιοῦτων κυριάρ, τῶν ἐπερίμενον οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἀλῆ, καὶ ὁ κεχρομμένος αὐτῶν φθόνος ἀμέσως ἔγεινε κατάδηλος. — Καθεκάστην ἐφεύρισκον συκοφαντίας κατὰ τοῦ θησαυροφύλακος, εἰς τὰς ὁποίας ὅμως ὁ βασιλεὺς δὲν ἔδωκεν οὐδεμίαν σημασίαν, μέχρις οὗ τὸ ἀκόλουθον ποθούμενον συμβᾶν ἐφάνη ἐπικυροῦν αὐτάς.

Ὁ βασιλεὺς ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ πολῦτιμόν τινα σπάθη, τὴν ὅποιαν ὁ Σάχ Ἀβδᾶς εἶχε λάβει ὡς δῶρον παρὰ τοῦ αυτοκράτορος τῆς Τουρκίας· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σπάθη μετὰ πολλὰς ἀναζητήσεις δὲν ἀνευρέθη, οἱ αὐλικοὶ ἐδράζαντο τῆς εὐκαιρίας ἵνα καταστήσωσι ὑποπτον τὸν θησαυ-

ροφύλακα, καὶ τῷ ὄντι οὗτος θεωρηθεὶς τοιοῦτος ἔπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Σάχ Σερέφη. Ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ δὲν εὐχαριστήθησαν εἰς τοῦτο μόνον, καὶ λοιπὸν ἐδιπλασίασαν τὰς κατηγορίας αὐτῶν καὶ τὸν περιέγραψαν ὡς τὸν ἀναισχυοντότατον πάντων τῶν ἀπατεῶνων. “Ὁκοδόμησε πολλὰς οἰκίας πρὸς κατοικίαν τῶν ξένων —, ἔλεγον, καὶ ἄλλας δημοσίας οἰκοδομὰς διὰ μεγίστης δαπάνης τῶν βασιλικῶν χρημάτων. Ἦλθε πτωχὸν παιδίον εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ὅμως κατέχει τώρα ἀπειρά πλοῦτη. Πόθεν ἤθελεν ἔχει τοσαῦτα πολῦτιμα πράγματα ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐὰν δὲν εἶχε κλέψει τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως;”

Κατὰ δυστυχίαν καὶ εὐτυχίαν προσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ὁ Ἀλῆ Βέκ ἀκριβῶς κατ' ἦν τιγμὴν ἐγίνετο κατ' αὐτοῦ κατηγορία, καὶ ὁ βασιλεὺς μὲ ὀργίλα βλέμματα εἶπε πρὸς αὐτόν· “Ἀλῆ Βέκ ἡ ἀπιστία σου ἐγένετο γνωστὴ, ἀπώλεσας τὸ ἀξίωμα σου, καὶ σὲ διατάττω ἐντὸς δύο ἐβδομάδων νὰ μᾶς δώσης λογαριασμόν.” Ὁ Ἀλῆ Βέκ δὲν ἐτρόμαξεν οὐδόλως, διότι ἡ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ ΑΥΤΟΥ ΗΝ ΚΑΘΑΡΑ, ἀλλ' ἐκασέφη πῶσον ἐπικίνδονον ἤθελεν εἶσθαι νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καιρὸν δεκαπεντε ἡμερῶν, πρὶν ἀποδεῖξῃ τὴν ἀδωότητά του. “Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη, ἡ ζωὴ μου εἶναι εἰς τὰς χεῖράς σου· εἶμαι ἔτοιμος σήμερον ἢ αὔριον νὰ καταδέσω ἐνώπιον τοῦ θρόνου σου τὰς κλεῖς τοῦ βασιλικοῦ θησαυροφυλακίου καὶ τὸ τιμητικὸν ἔνδυμα, τὸ ὅποιον μοι ἔδωκες, ἐὰν εὐαρεσῆσαι νὰ τιμήσης τὸν δοῦλόν σου διὰ τῆς παρουσίας σου.

Ἡ παράκλησις αὕτη ἤρρεσε τὰ μέγιστα εἰς τὸν βασιλέα, ἐδέχθη αὐτήν, καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ θησαυροφυλακίου. Τὰ πάντα ὑπῆρχον ἐν μεγίστῃ εὐταξίᾳ, καὶ ὁ Ἀλῆ Βέκ ἐπληροφόρησεν αὐτόν ὅτι ὁ Σάχ Ἀβδᾶς εἶχε λάβει ἐντεῦθεν τὸ πολῦτιμον ἐκεῖνο ξίφος καὶ κοσμήσει αὐτὸ μετ' ἀδαμάντιων χωρὶς ἐν τοῦτοις νὰ σημειώσῃ αὐτό. Ὁ βασιλεὺς δὲν ἐδονήθη νὰ ἐφεύρῃ ἀντιλογίαν τινα, ἀλλ' ἡ δυσπιστία εἶναι ἀδικος καὶ θεωρεῖ ἑαυτὴν προσβεβλημένην, ὅταν εἰς τὰς ψευδεῖς αὐτῆς εἰκασίας βλέπῃ ἑαυτὴν ἠπατημένην. Ἐφεύρε λοιπὸν πρόσασιν εὐλογγὸν καὶ ἠκολούθησε τὸν θησαυροφύλακα εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἵνα εὕρῃ τὰ πολῦτιμα ἐκεῖνα πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων οἱ αὐλικοὶ εἶχον ἀναφέρει πρὸς αὐτόν. Πρὸς μεγίστην ὅμως ἐκπληξίν του καὶ ἐνταῦθα τὰ πάντα εἶχον ἄλλως. Κοινοὶ τάπητες ἐσκέπαζον τοὺς τοίχους· τὰ θωμάτια δὲν ἦσαν κε-

κοσμημένα με περιττά πράγματα (1) ὡς και αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη νὰ δημολογήσῃ, ὅτι οἱ μετριάς καταστάσεως πολῖται ζῶσι πολυτελέστερον, ἢ ὁ θησαυροφύλαξ τοῦ βασιλείου τοῦ. Ἐνετρέπη διὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἀποτυχίαν, και ἤθελε ν' ἀποχωρήσῃ πλέον, ὅτε αὐλικὸς τις ἔδειξεν εἰς αὐτὸν θύραν τινὰ δι' ἰσχυροτάτων σιδηρῶν κλειθρῶν κεκλεισμένην. Ὁ βασιλεὺς ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν και ἠρώτησε τὸν Ἀλῆ Βέκ, τί ἐφύλαττεν ἐντὸς τοῦ δωματίου ἐκείνου μετὰ τσαούτης προφυλάξεως. Ὁ Ἀλῆ Βέκ ἐφάνη ἐκπεπληγμένος, ἠρυθρίασε· συνελθὼν πάλιν εἰς ἑαυτὸν εἶπε Κύριε, ἐντὸς τοῦ δωματίου τούτου φυλάττω τὸ ἀγαπητότατον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἐπὶ τῆς γῆς, τὴν ἀληθινήν μου ἰδιοκτησίαν.

Πᾶν, ὅ,τι εἶδες ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἀνίκει εἰς τὸν βασιλέα μου, τὸν Κύριόν μου· ὅ,τι ἔμωσ ἐμπεριέχει τὸ δωμάτιον τοῦτο, εἶναι ἰδικόν μου· ἀλλ' εἶναι μυστικόν, σὲ παρακαλῶ, μὴ ἀπαιτῆς νὰ τὸ ἴδῃς.

Αὕτη ἡ περιδεὴς διαγωγή ἐφάνη εἰς τὸν ὑποπτον Σέφη ἔκφρασις ἐνοχῆς, και διέταξε παραφόρως ν' ἀνοίξῃσι τὴν θύραν. Ἡ θύρα ἀνοίγεται, και — τέσσαρες λευκοὶ τοῖχοι με μίαν ποιμενικὴν βράβδον, ἓνα αὐλόν, ἐν πενιχρὸν ἔνδυμα και με μίαν ποιμενικὴν πῆραν ἐςολισμένοι. — ταῦτα εἶναι οἱ θησαυροὶ, τοὺς ὁποίους οἱ σιδηροὶ ἐκείνοι μοιλοὶ και τὰ κλειθρα διεφύλαττον. Πάντες οἱ παρόντες ἐξεπλάγησαν και ὁ Σάχ Σέφη ἐξεπλάγη τὸ τρίτον ἤδη, ὅτε ὁ Ἀλῆ Βέκ με τὴν μεγαλειτέραν αἰδημοσύνην εἶπε πρὸς αὐτόν, „Ἰσχυρὲ βασιλεῦ, ὅτε ὁ μέγας Ἀβδᾶς με συνήντησεν ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφύλαττον τὰ ποιμνία μου, ταῦτα τὰ πενιχρὰ πράγματα ἦσαν ὄλος ὁ πλοῦτός μου. Ἐκτοτε διεφύλαττον αὐτὰ ὡς τὸ μόνον μου κτήμα, εἰς ἀνάμνησιν τῆς εὐτυχισταῆς μου παιδικῆς ἡλικίας, και ὁ μεγαλόψυχος βασιλεὺς ἦτο πολὺ ἀγαθός, ὥστε δὲν ἠθέλησε νὰ μοι τὰ ἀφαιρέσῃ.

Ἐλπίζω, Κύριε, ὅτι και Σὺ δὲν θέλεις μοι ἀφαιρέσει αὐτὰ, και σὲ παρακαλῶ νὰ μοι ἐπιτρέψῃς νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἡσυχον ἐκείνην κοιλάδα, ὅπου ἐν τῇ πενίᾳ μου ἤμην εὐτυχέστερος ἢ ἐν τῇ ἀφθονίᾳ τοῦ παλατίου σου. „

(1) Καθὼς π. χ. συμβαίνει παρά τισιν, ὁτινες ἀντὶ νὰ ἔχωσιν ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῶν γεωγραφικοὺς πίνακας, ὁτινες χρησιμεύουσι και εἰς ἑαυτοὺς και εἰς τὰ σπουδάζοντα τέκνα των, καταστολιζουσι τὰ δωμάτια τῆς ἐποδογῆς με πολυτελεστάτας εἰκόνας, και ταύτας πολλαίς ὄχι τῶσον σεμνίας.

Ὁ Ἀλῆς ἐσιώπη, και πάντες οἱ παρόντες ἦσαν μέχρι δακρύων συγκινημένοι· ὁ βασιλεὺς ἀποδύθει τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ ἔθρησεν αὐτόν (ὡς σημεῖον μεγίτης εὐνοίας) ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ βεζύρη. Ὁ φθόνος και ἡ συκοφαντία ἐτιμωρήθησαν διὰ τῆς ἐντροπῆς, και οὐδέποτε δὲν ἐπανελήφθησαν κατὰ τοῦ εὐγενοῦς και τιμίου ποιμενοπαίδος. Ὁ Ἀλῆς ἔζησε μακρότατον χρόνον και ἀπῆλαυσε τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀρετῶν του. Ἀγάπη και τιμὴ καθ' ὄλον αὐτοῦ τὸν βίον, και μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῦ τάφου του ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀρετῶν του.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως συνώδευσαν τὸν νεκρόν του, και ἔτι και τώρα ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ὠνομάζετο, “Εὐγενὴς και ἀφιλόκερδὴς Ἀλῆς. „

Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς λογίου τιτὸς πρὸς ἓνα τῶν Συνακτῶν τῆς Ἀποθήκης.

Προσφιλέστατέ μοι Κύριε....

Λαβὼν χθὲς τὸ Α' φυλλάδιον τῆς νέας ὑμῶν Ἀποθήκης, και ἀναγνοὺς μετ' εὐχαριστήσεως, λύω τὴν σιωπὴν, ἵνα συγχαρῶ σέ τε και τοὺς δύο ἀγνώστους μοι συνεργάτας σου, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ Πανελλήνιον διὰ τὸν παρ' ὑμῶν προσφερόμενον αὐτῷ ἡθικόν ἄρτον, οὐτινος χρήζει πᾶσα κοινωνία πρὸς ἡθικὴν αὐτῆς μύρφωσιν, ἐξ ἧς και μόνης ἀπορρέει ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς και ἡ εὐδαιμονία τῶν ἐθνῶν. Ὡς και ἐν Εὐρώπῃ φησι, ὅπου ὁ νοὺς καλλιεργηθεὶς ἐπὶ πολλοῦς αἰῶνας, και ἀναπτυχθεὶς παρήγαγεν ἄπειρα ἔξοχα προϊόντα, δι' ὧν ἡμαύρωσε τὰ νοερά ἔργα ἀπάντων τῶν προγενεστέρων χρόνων, ἡ καρδία εἰσέτι ἀναισθητεῖ, και ἐν ᾧ πᾶσαι αἱ τέχναι και ἐπιστήμαι ὁσημέραι προάγονται, μόνῃ ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἔσω ἀνθρώπου κεῖται εἰς τὰ ἀρχικά αὐτῆς σπάργανα.

Τιμῶνται ἅπαντα ἐν Εὐρώπῃ, Στεφάνους ἔχουσι πλεῖστοι τόποι

Ἄλλ' οὐδεὶς στέφανον ἀρετῆς.

Τῆς ψυχῆς ἅπασαι αἱ δυνάμεις
Ἀναπτυσσόμεναι εὐφοροῦσι,
Ἐλπίς και πίστις λείπουσι μόνῃ
Σπέρματα θεῖα και ζωογόνα

Ἄσυλα μόνῃ τῆς ἀρετῆς.

Χαῖρε Κύριε... και βράδιζε, κοπιῶν εἰς τὰ πρόσω και ὠφελῶν.

Τῆ 7|19 Ὀβρίου 1859.

Ὁ Φίλος σου

Δ. Σ.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Ἐν Σύμφω παρὰ τοῖς Συντάκταις, καὶ παρὰ τῷ Βιβλιοπώλῃ Κυρίῳ Ν. Α. Δαμιανῷ.	Ἐν Ζακύνθῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Μ. Βερίελλῳ.
Ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ τοῖς Βιβλιοπώλαις Κ. Ζ. Ἀνδρεάδῃ, καὶ Ν. Δεπάστῃ.	Ἐν Κεφαλληνίᾳ, παρὰ τῷ Κυρ.
Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ Κυρ. Κ. Τεφαρίκῃ.	Ἐν Κυθήροις παρὰ τῷ Κυρίῳ Α Βαρβιρίῳ.
Ἐν Φιλιππουπόλει, παρὰ τῷ Βιβλ. Κυρ. Δ. Ἀγγελίδῃ.	Ἐν Θεσσαλονίκῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Ι. Παιονίδῃ Ἰατρῷ.
Ἐν Ἀδριανουπόλει, παρὰ τῷ Κυρ. Ἀιδεϊνογλου.	Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, παρὰ τῷ Κυρ. Ν. Χρυσασφηνίδῃ.
Ἐν Κυδωνίαις, παρὰ τῷ Κυρ. Ε. Δημίδῃ.	Ἐν Βουκορεσίῳ, παρὰ τῷ Κυρ.
Ἐν Κεσιανίῳ, παρὰ τῷ Ἑλληνοδ. Κ. Γρηγοριάδῃ.	Ἐν Κατῶ,.
Ἐν Αἰδινίῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Σαϊζάνῃ Ἑλλ. Πράκ.	Ἐν Κύπρῳ,
Ἐν Σύρῳ, παρὰ τῷ Διδασκάλῳ Κ. Γ. Κουμζέλλῃ.	Ἐν Κρήτῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Ν. Μιζοτάκῃ.
Ἐν Χίῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Ν. Πουλάκῃ.	Ἐν Γαλατζίῳ,
Ἐν Ἰβραΐα, παρὰ τῷ Κυρ. Η. Περδικίδῃ.	Ἐν Μαγκεσρία, παρὰ τῷ Κυρ.
Ἐν Μιτυλήνῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Αχ. Σιμιριώτῃ.	Ἐν Τεργέστῃ,
Ἐν Κερκύρα παρὰ τῷ Κυρ. Κ. Γεώργῳ.	Ἐν Βιέννῃ,
	Ἐν Μασσαλίᾳ,
	Ἐν Ὀδησσῷ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ὅσοι τῶν Κυρίων, τῶν μὴ καταγεγραμμένων πρότερον ὡς συνδρομητῶν, ἐκράτησαν μέχρι τοῦδε τὸ ἀποσταλῆν πρὸς αὐτοὺς Α' φυλλάδιον, μὴ ἐπιστρέψαντες αὐτὸ, ὡς προειρηξάμεν, μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τῆς παραλαβῆς του, οὗτοι κατεγραφήσαν ἤδη ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐτησίων ἡμῶν Συνδρομητῶν, καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ λάβωσι καὶ τὰ λοιπὰ, προπληρώνοντες τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν.

Οἱ προμηθεύοντες πρὸς τὴν Ἀποθήκην δέκα συνδρομητὰς, προπληρώνοντες τὴν ἐξαμηνίαν συνδρομῆν, καὶ ὑποχρεωμένους εἰς ἐτησίαν, λαμβάνουσιν ἀρὰ ἐν ἀντίτυπον δωρεάν.

Αἱ πρὸς τοὺς Συντάκτας ἐπιστολαὶ νὰ συσταίνονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κυρ. Ν. Α. Δαμιανῷ, καὶ νὰ στέλλονται ἐλεύθεραι ταχυδρομικῶν.

Ἡ Ἀποθήκη ἀναγγέλει εἰς τὸ ἐξώφυλλον αὐτῆς περὶ παντὸς ἐκδομένου νέου βιβλίου, ὅταν ἀποσάλῃ πρὸς τοὺς Συντάκτας ἐν ἀντίτυπον δωρεάν. Καπαχωρεῖ δὲ καὶ Ἀγγελίας εἰς τὸ ἐξώφυλλον πρὸς 1 γρ. τὸν στίχον.

Πρὸς ὅσους τῶν Κυρίων Συνδρομητῶν ἐκ παραδρομῆς δὲν ἀπεστάλη τι ἐκ τῶν ἐκδοθέντων μέχρι τοῦδε φυλλάδιων οὗτοι παρακαλοῦνται νὰ μᾶς εἰδοποιήσωσι διὰ τοῦ διαρομέως ἢ τυπογράφου ἡμῶν νὰ τοῖς τὸ ἀποστειλωμεν συγχωροῦντες ἡμᾶς διὰ τὰς κατ' ἀρχὰς συνήθως συμβαινούσας τοιαύτας ἐλλείψεις.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Οἱ θέλοντες νὰ διδῶσι τὴν Γαλικήν, Ἰταλικήν καὶ Γερμανικὴν γλῶσσαν μετὰ μεταφράσεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, παρακαλοῦνται ν' ἀπευθυνθῶσι πρὸς τὸν Κύριον Ἰωάννην Νάνην παρὰ τῆ Γραμματείας τοῦ Ὁλλανδικοῦ Προξενείου ἀπὸ τῆς 9 μέχρι τῆς 12 πρωϊνῆς ὥρας.

Ὁ ἄνω εἰρημένος Κύριος προτρέπει ἐκυτὸν πρὸς σύνταξιν Ἀναφορῶν, πρὸς μεταφράσιν εἰς τὰς ἀνωτέρω γλώσσας καὶ ἀντιγραφὴν οἰωνδήποτε ἐγγράφων εἰς μετριοτάτας τιμὰς.